



Collectie in een museum over actuele thema's

Collectieplan Museon-Omniversum 2024-2028



Foto: Marsel Loermans

Inhoud

1	Inleiding & samenvatting van de plannen.....	4
2	Terugblik.....	6
2.1	Prioriteiten in de vorige beleidsperiode.....	10
2.2	Overige werkzaamheden.....	12
3	Collectie als inspiratiebron.....	15
3.1	Collectie in een museum met een actuele thematiek.....	15
3.2	Meer ruimte voor collectie in het museum.....	16
3.3	Verzamelbeleid.....	17
3.4	Collectie en educatie.....	21
3.5	Ontzamelen.....	21
3.6	Betwistbaar erfgoed?.....	22
3.7	Menselijke resten.....	24
4	Behoud en beheer.....	26
4.1	Depots.....	26
4.2	Klimaatbeheer.....	26
4.3	Verlichting.....	27
4.4	Integrated Pest Management (IMP).....	28
4.5	Restauratie.....	28
4.6	Collectieregistratie.....	28
4.7	Risicobeheer.....	29
5	Samenwerking.....	31
	Bijlage 1: Deelcollecties - beschrijving en belang.....	32
5.1	Collecties Natuur.....	33
5.2	Collecties Cultuur.....	49
5.3	Collecties Technologie.....	75
	Bijlage 2: Collecties met een koloniale context.....	81

1 Inleiding & samenvatting van de plannen

Museon-Omniversum beheert één van de collecties van de gemeente Den Haag. Deze collectie is sinds de oprichting van het Museum ten bate van het Onderwijs in 1904 gegroeid tot ruim 316.000 voorwerpen op het gebied van natuur, cultuur en technologie. Voor een groot deel is zij door schenkingen tot stand gekomen, met name door inwoners van Den Haag. Daardoor is de collectie, hoewel mondiaal van karakter, sterk met de stad verbonden. Delen ervan zijn van nationaal en soms internationaal belang.

Een belangrijke kanttekening bij de omvang van de collectie is dat we, in navolging van de natuurhistorische musea, bij onze natuurhistorische collectie uitgaan van exemplaren. 10 insecten van dezelfde soort, op dezelfde plek, op hetzelfde tijdstip en door dezelfde persoon verzameld, gelden in deze systematiek als 10 voorwerpen, ook al worden ze in ons registratiesysteem onder één nummer geregistreerd. Vooral bij de fossiele en niet-fossiele ongewervelde dieren komt dit voor: hiervan bevat de collectie er circa 167.000.

Collectiebeleid is een kwestie van een lange adem. Dit collectieplan bouwt voort op de vorige twee, waarin voor het eerst sprake was van een herijking van ons collectiebeleid ter versterking van de nieuwe inhoudelijke koers van het museum. Deze koerswijziging heeft tot gevolg dat we op een andere manier naar onze collectie kijken en haar op een andere manier inzetten in onze programmering. In dit nieuwe collectieplan scherpen we de verzamelcriteria verder aan, vooral met het oog op actief verzamelen. Het uiteindelijke doel is een krachtige, samenhangende en goed ontsloten collectie met een belangrijke rol in de tentoonstellingsprogrammering van het museum.

Met het oog op deze doelstelling zien onze belangrijkste voornemens op het gebied van collectie er, uitgesplitst naar nieuw beleid en voortgezet beleid, voor de komende periode als volgt uit:

Nieuw beleid

- Een verder aangescherpt verzamelbeleid met ruimte voor actief verzamelen;
- Een jaarlijkse dotatie aan het aankoopfonds van € 15.000;
- Een prominenter gebruik van collectie in onze tentoonstellingsprogrammering;
- Een aanzet tot herkomstonderzoek rondom voorwerpen met een koloniale context in onze collectie;
- Opsplitsen van de functie van registrar/conservator.

Voortgezet beleid

- Verhoging van de kwaliteit van de collectie door afstoting en overheveling van voorwerpen zonder museale kwaliteit naar de gebruikscollectie om zo de mogelijkheden voor museumeducatie te vergroten;

- Voortgaande online-ontsluiting van de collectie via de eigen website, collectienederland.nl, europeana.nl en diverse thematische websites;
- Verbetering van de collectieregistratie, inclusief het wegwerken van de achterstanden die aan het licht zijn gekomen tijdens het standplaatsenproject in de periode 2022-2024.

2 Terugblik

In 2022 heeft het Erfgoedhuis Zuid-Holland in opdracht van de gemeente Den Haag opnieuw een inspectie van de collecties van Museon-Omniversum uitgevoerd. Daarbij is gekeken naar de condities waarin de collecties in de depots worden bewaard, de wijze waarop voorwerpen tentoongesteld worden en de registratie van de collecties. De belangrijkste conclusie is dat er ten opzichte van de vorige inspectie vooruitgang is op bijna alle punten, maar dat er nog steeds het nodige werk valt te verzetten. In het rapport wordt een aantal aanbevelingen gedaan voor verbeteringen. Hieronder worden deze aanbevelingen per stuk besproken met daarbij de acties die in dit verband zijn ondernomen.

Aanbeveling		Actie
<i>Algemeen</i>		
1	Een paragraaf over het beleid ten aanzien van de collectie in het meerjarenbeleidsplan opnemen, alsmede een/enkele van de belangrijkste doelstellingen.	Uitgevoerd conform aanbeveling.
2	Kennis en kunde over de collectie en het beheer ervan een plaats geven in het MT, indien het nieuw aan te stellen hoofd programma's & collecties geen collectie achtergrond heeft.	Collecties is in het MT vertegenwoordigd via het hoofd Programma's & Collectie. De leidinggevende van Collecties overlegt op reguliere basis zowel met de directeur als met genoemd afdelingshoofd.
3	Huisregels en bezoekvoorwaarden van Museon en Omniversum naast elkaar leggen en die van Museon-Omniversum (in het belang van de collectie) leidend laten zijn.	Uitgevoerd conform aanbeveling.
4	Kennis over collectiebeheer (beheer, behoud, collectiegerelateerde risico's) met publieksmedewerkers van Omniversum blijvend delen	Uitgevoerd conform aanbeveling, onder andere via de organisatie van gezamenlijke tabletop- oefeningen met mensen van publieksbegeleiding en facilitair beheer.
<i>Registratie</i>		
1	Doorgaan met project standplaatsregistratie	In 2022 en 2023 ontving het museum een projectsubsidie voor het inlopen van achterstanden bij de standplaatsenregistratie. De verwachting was dat we in 2024 een groter bedrag zouden ontvangen, waardoor we in dit jaar de standplaatsregistratie grotendeels op orde zouden krijgen. T.g.v. de prioriteitstelling van de gemeente Den Haag

Aanbeveling		Actie
		kunnen we echter niet over dit bedrag beschikken. Komende tijd vallen dan ook geen grote verbeteringen op het gebied van standplaatsregistratie te verwachten.
2	Werken met een prioriteitenlijst van registratie van de collectie en deze delen met betrokken medewerkers	Prioriteit ligt bij de volgende categorieën voorwerpen: <ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe aanwinsten; • Voorwerpen die ongenummerd in het depot worden aangetroffen, maar wel als collectie worden aangemerkt. • Voorwerpen die bij onderzoek rondom tentoonstellingen zijn betrokken; • Voorwerpen die bij het project rondom standplaatsenregistratie als ongeregistreed of onvoldoende geregistreerd zijn aangemerkt.
3	Opstellen van een informatieplan	Is vanaf 2023 beschikbaar en wordt jaarlijks geactualiseerd.
4	Opstellen van het afstotingsbeleid	Maakt deel uit van dit collectieplan. De procedures rondom afstoting zijn geactualiseerd.
5	Opstellen lijst voor controle van uitstaande bruiklenen	Loopt. Bruiklenen worden met terugwerkende kracht in het collectieregistratiesysteem opgenomen.
6	Procedure opstellen van instructie tijdens interne en externe transporten	Afgerond.
7	Voortzetten van het bijwerken en controleren van het opschonen basisregistratie	Dit is een continu proces.
8	Op de hoogte zijn van welke informatie geback-upt wordt	Is vastgelegd in het informatieplan en wordt conform dit plan uitgevoerd.
9	Opstellen van een schema voor het uitvoeren van periodieke standplaatscontroles	3 keer per jaar wordt er een steekproef uitgevoerd, gebaseerd op een willekeurige trekking vanuit collectiemanagementsysteem TMS. De procedure hiervoor is vastgelegd in een apart document.
<i>Conservering</i>		
1	Aan de hand van meetgegevens van het klimaatsysteem ieder kwartaal klimaat	Uitgevoerd conform aanbeveling.

Aanbeveling		Actie
	evaluatie kaarten maken van de verschillende ruimten waar collectie is, om zo een beeld te hebben van het klimaat gedurende alle seizoenen van het jaar	
2	Standaard met losse dataloggers onafhankelijk van het systeem het klimaat meten	Wordt uitgevoerd conform aanbeveling: er wordt structureel op verschillende plekken in verschillende seizoenen gemeten, zoveel mogelijk in perioden van 3 maanden achter elkaar.
3	Lichtsterkte aanpassen daar waar hoge lux gemeten is, of collectie rouleren of overwegen lichtbeleid te herzien belangrijk om dit hoger op te komen	Wordt uitgevoerd conform aanbeveling.
4	Kennis over klimaat, klimaatgegevens, metingen en de analyses van gegevens bij meer medewerkers verankeren	Wordt uitgevoerd conform aanbeveling.
5	Procedure opstellen voor wijze van monitoring klimaatinstallatie en overname bij afwezigheid van hoofd facilitair & producties	Uitgevoerd conform aanbeveling.
6	Nagaan of het instellen van een lagere T (met een maximum van 22°C) in de tentoonstellingsruimte mogelijk (duurzamer) is	In de zomer gaan we uit van 22 °C, met 18 °C als minimum en 24 °C als maximum, in de winter van 20 °C met 18 °C en 22 °C als maximum.
7	Levend dier- en plantmateriaal opgesteld in One Planet Now! verwijderen	Alle collectie is verwijderd uit een van de ruimten waarin zich levend plantmateriaal bevond. Medio 2024 wordt de andere opstelling ontmanteld waarvan levende planten deel uitmaken. Afgesproken is dat levend dier- en plantmateriaal geen deel meer zal uitmaken van een tentoonstelling.
8	Advies vragen aan DYSECO over mogelijk extra sensoren plaatsen	In plaats van met het kostbare DYSECO-systeem werken we met actieve monitoring van het klimaat. De regeltechniek van de klimaatinstallatie wordt op afzienbare termijn vervangen, in 2026 zijn de luchtbehandelingskasten aan de beurt.
9	Voortzetten van herinrichting depot: ompakken, vervangen van materialen	Dit is een voortgaand proces, waarvan het tempo dankzij de extra structurele subsidie

Aanbeveling		Actie
	(zowel opslag- als verpakkingsmaterialen)	van de gemeente Den Haag in de afgelopen periode is opgevoerd.
10	Extra controle (door publieksmedewerkers) van de twee vitrines (13 Doe iets en 16 Bestemming onbekend) die aan de bovenzijde open zijn	Wordt uitgevoerd conform aanbeveling. Afdekking van de vitrines is t.g.v. de constructie helaas niet mogelijk.
11	Hangende vogel in One Planet NOW! op betreffende locatie niet meer opstellen	De vogel hangt nog steeds op desbetreffende locatie, maar nu beschermd in een transparante bol.
Veiligheidszorg		
1	RI&E voor de collectie uitvoeren, CHV-plan herzien, herziene plan leggen naast CHV-template (RCE) ook norm 6 (Museumregister)	Het CHV-plan heeft een uitgebreide update gehad, geënt op het template van de RCE. De collectiemedewerker is belast met het actueel houden ervan.
2	Integraal veiligheidsbeleid opstellen, opstellen van het protocol beveiliging en de daarbij behorende losse protocollen en deelplannen	Na de fusie van Museon en Omniversum is het veiligheidsbeleid onder de loep genomen. Er ligt een geheel nieuw beveiligingsprotocol.
3	Het onderwerp veiligheidszorg vast onderdeel laten zijn van de vergaderingen van het MT	Wordt uitgevoerd conform aanbeveling.
4	Verspreid over het jaar noodscenario's/realistische situaties trainen, zoals: fysieke problemen bij bezoekers, afwijkend gedrag van bezoekers, lekkage of hemelwateroverlast en uitval van verlichting	Wordt uitgevoerd conform aanbeveling.
5	Bezoekvoorwaarden aanbrengen op de wand nabij de garderobe en neerleggen bij de ontvangstbalie	Uitgevoerd conform aanbeveling.
6	(Hemel)wateroverlast en de gevolgen hiervan (binnenstromend water via hellingbaan) op de agenda houden van overleg gemeente en museum	Deze kwestie maakt onderdeel uit van de plannen voor een verbindingsgang tussen museumbouw en grootbeeldfilmtheater.
7	In de eerstvolgende ontruimingsoefening collectie meenemen of tabletop oefening organiseren	In 2022 is voor de eerst keer een tabletop-oefening georganiseerd. We doen dit nu op jaarlijkse basis.

2.1 Prioriteiten in de vorige beleidsperiode

Wegwerken van achterstanden

Met incidentele subsidie van de gemeente Den Haag hebben we in 2022 en 2023 twee mensen aangenomen voor een project dat is gericht op het wegwerken van de achterstanden op het gebied van standplaatsregistratie. Dit project heeft weer andere achterstanden en problemen op het gebied van de collectieregistratie aan het licht gebracht die oplossing behoeven; daar komen we elders in dit document op terug (blz. 28).

Behalve wat betreft de achterstanden in de standplaatsregistratie is er - vooral dankzij extra structurele financiering door de gemeente Den Haag - ook op andere gebieden vooruitgang geboekt: de opslag in grote delen van het depot is verbeterd, de administratie van inkomende en uitgaande bruiklenen in de afgelopen decennia is op orde gebracht, een deel van de voorwerpen die ongenummerd in het depot werden aangetroffen zijn inmiddels in de collectie opgenomen. Ook zijn procedures die verband houden met de collectie geactualiseerd.

Verzamelbeleid

Het verzamelbeleid in de afgelopen periode was voornamelijk passief. Dankzij strengere verzamelcriteria is het aannamebeleid aanzienlijk restrictiever geworden, waardoor het aantal aanwinsten is afgenomen.

Het aantal voorwerpen dat via actief verzamelen in de collectie is opgenomen is zeer beperkt; het zijn zonder uitzondering voorwerpen die direct een plek in een tentoonstelling hebben gekregen. Aan het 'verzamelen voor de toekomst' rondom de thematiek van Museon-Omniversum, bedoeld om, los van de tentoonstellingsprogrammering, onze collectie te versterken, zijn we maar in beperkte mate toegekomen. Daarvoor bleken de verzamelersperspectieven zoals we die hebben geformuleerd te weinig focus te bieden. Dit collectieplan bevat daarom een verdere aanscherping van ons beleid van actief verzamelen.

Kwaliteit van de collectie

Een van de manieren om onze collectie te versterken is afstoting, waaronder we ook overheveling van voorwerpen zonder museale kwaliteit naar de gebruikscollectie verstaan. Afstoten van collectie kan niet zonder afstemming met de gemeente Den Haag als eigenaar ervan. In de afgelopen jaren zijn er door medewerkers in ons collectieregistratiesysteem enige duizenden voorwerpen gemarkeerd die óf voor overheveling naar de educatieve collectie óf voor feitelijke afstoting in aanmerking komen. Hiermee is een interne afstotingscommissie aan de slag gegaan.

Gebruik museale weegschaal

Een van de doelstellingen uit de afgelopen periode was de toepassing van de waarderingsrichtlijnen 'Op de museale weegschaal' van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed voor nieuwe aanwinsten en voorwerpen die in tentoonstellingen worden gebruikt. Met dit doel hebben we een vereenvoudigd formulier ontwikkeld. Dit zetten we met name in bij actieve verwerving. Bij passieve verwerving en in de voorbereiding van het tentoonstellen van

voorwerpen blijkt de toepassing ervan, afgezet tegen de beschikbare formatie, in de praktijk te tijdrovend.

Borging van kennis

Een belangrijke doelstelling uit het vorige beleidsplan was: borging van kennis door alle procedures tegen het licht houden en er zorg voor te dragen dat die goed en op een toegankelijke manier zijn gedocumenteerd. Prioriteit lag in eerste instantie bij de procedures rondom collectiehulpverlening, die extra urgentie kregen door de fusie van Museon met Omniversum. Daarna zijn we ook met de andere procedures aan de slag gegaan, zoals afstoting, verwerving en bruiklenen. Nieuw is een procedure rond de omgang met asbesthoudende collectie, die er naar aanleiding van een bezoek van de Inspectie Leefomgeving is gekomen.

Repatriëring

Museon-Omniversum volgt de richtlijnen die de rijksmusea hanteren voor repatriëring van collecties. Dat betekent dat we, met goedkeuring van de gemeente Den Haag als eigenaar, de criteria volgen die de rijksoverheid hanteert in haar beleid met betrekking tot koloniale collecties. Er zijn voornamelijk geen verzoeken om repatriëring binnengekomen.

Een consortium van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed, Museum voor Wereldculturen, NIOD, Museum Bronbeek en Rijksmuseum Amsterdam werkt in opdracht van de minister van OCW samen aan het pilotproject *Provenance Research on Objects of the Colonial Era*. Doel hiervan is om een methodiek te ontwikkelen voor herkomstonderzoek van koloniale collecties. Museon-Omniversum is ingegaan op een uitnodiging om hieraan mee te werken en heeft toegezegd dat data uit het collectiemanagementsysteem voor dit project kunnen worden ingezet. Daarnaast is er op verzoek van het Consortium Koloniale Collecties een quickscan Surinaams erfgoed uitgevoerd en op verzoek van het Pressing Matter-consortium een quickscan menselijke resten.

Online vindbaarheid

Online vindbaarheid van onze collectie was en is een belangrijke doelstelling. Het aantal voorwerpen dat via cc.museon-omniversum.nl toegankelijk is, neemt nog steeds toe. Daarnaast is de gedigitaliseerde collectie geheel of gedeeltelijk te vinden op Collectie Nederland, Europeana en het Netwerk Oorlogsbronnen, natuurhistorisch onderzoeksplatform GBIF en het nieuwe platform Indisch Erfgoed Digitaal. Google Arts & Culture gebruiken we om verhalen rondom onze collectie te publiceren.

2.2 Overige werkzaamheden

Collectie in de opstelling

Los van onze collectiegerichte tentoonstellingen zoals *Getekend* over Nederlands-Indië in de Tweede Wereldoorlog en de integratie van collectie in andere tijdelijke opstellingen zoals onze *National Geographic* fototentoonstellingen of de natuurfototentoonstellingen *de Groene Camera* zijn we bezig geweest om een snellere roulatie van collectie in onze vaste tentoonstellingen te bewerkstelligen. Met name komt dat tot uitdrukking in de *One Planet Expo* op de eerste verdieping, waar de kolom- en wandvitrines elk een soort thematische minitentoonstelling vormen; het streven is om per jaar twee of drie vitrines te vervangen. Daarnaast richten we als vast onderdeel van onze programmering elke één of twee weken een vitrine in waarin we met collectie reageren op onderwerpen uit de actualiteit. ChatGPT, het VN-akkoord over de oceanen, de discussie over het tot leven wekken van uitgestorven soorten, het Surinaamse dilemma met betrekking tot het boren naar olie en de discussies rond koloniaal erfgoed zijn voorbeelden van onderwerpen die inmiddels de revue zijn gepasseerd.



In de tijdelijke tentoonstelling Getekend. Persoonlijke verhalen over de Japanse bezetting

Onderzoek aan de collectie

Doordat de online-toegankelijkheid van de collectie steeds beter wordt, weten onderzoekers, collega-erfgoedinstellingen en particulieren Museon-Omniversum goed te vinden. Onder andere paradijsvogels, de collectie Indo-Javaans, geweven heupdoeken uit Nieuw-Guinea, precolumbiaans textiel en de verftechniek van roodgekleurde zijde, een Egyptische vaas en de collectie van Zuidpoolonderzoeker Zaneveld zijn onderwerp van onderzoek geweest. De resultaten van onderzoek aan de collectie prehistorische artefacten verzameld door amateurarcheoloog Ad Wouters, waarvan Museon-Omniversum een groot aantal bezit, zijn

vastgelegd in een omvangrijke publicatie *Valsheid in gesteente*. Gebaseerd op een steekproef wordt hierin gesteld dat naar schatting 25 procent van de in 1993 door het museum aangekochte collectie uit vervalsingen bestaat. Wellicht biedt deze collectie interessant studiemateriaal voor archeologen in opleiding of kan ze worden ingezet in een programma rond authenticiteit.

Met een Museumbeurs van de Nederlandse Vereniging voor Wetenschappelijk Onderzoek NWO is een van onze medewerkers aan de slag gegaan met een onderzoek naar de koloniale achtergrond van de houtmonsters in onze collectie Natuur. Hoe kwamen deze objecten in het museum terecht? Hoe werden ze ingezet om Nederlandse schoolklassen materiële geletterdheid te laten ontwikkelen van grondstoffen in door Nederland gekoloniseerde gebieden? Welke politieke, pedagogische, en economische afwegingen speelden een rol? De uitkomsten van dit onderzoek worden eind 2024 verwacht.

Een student aan de Reinwardt Academie studeert af op herkomstonderzoek naar een specifiek voorwerp uit onze collectie: een schedelkorwar uit Papua, Indonesië (coll. nr. 54098).



*Afstudeeronderwerp Reinwardt Academie: Schedelkorwar. Papua, Indonesië.
Coll. nr. 54098*

Beheer en behoud

Luchtbehandeling en klimaatbeheersing maken veertig procent uit van het totale energiegebruik in het museumgebouw, koeling twintig procent en verlichting en overig nog eens veertig procent. Hoe kunnen we om energie te besparen sleutelen aan luchtbehandeling en klimaatbeheersing zonder dat dit ten koste gaat van de bewaaromstandigheden voor onze

collectie? Met deze vraag zijn we in eerste instantie in de depots aan de slag gegaan op zoek naar de optimale balans tussen het energiegebruik enerzijds en de kwaliteit van het binnenklimaat anderzijds en vervolgens in de tentoonstellingsruimte. Met succes, de installaties zijn inmiddels zo afgestemd dat er minder energie wordt gebruikt terwijl de temperatuur en relatieve luchtvochtigheid gelijk blijven. Het energiegebruik t.b.v. de klimaatregulering in de depots is teruggegaan van ca. 6.000 naar ca. 2.000 kWh per maand.

De depots en het grootste deel van de tentoonstellingsruimte zijn inmiddels voorzien van ledverlichting. In 2023 zijn we ook in de depots begonnen met het installeren van ledverlichting. De huidige TL-lampen worden vervangen door ledbuizen, die voorzien zijn van bewegingssensoren die ervoor zorgen dat het licht alleen brandt op plekken waar gewerkt wordt.

Veel vooruitgang is geboekt bij de herinrichting van het depot, waarbij er ruimte wordt gewonnen en collectie wordt opgeborgen conform de eisen die er volgens de laatste inzichten aan de diverse collectietypen worden gesteld.

Samenwerking

In de afgelopen beleidsperiode was Museon-Omniversum partner in een succesvol onderzoeksproject van Naturalis dat de rol van automatische beeldherkenning in collectieregistratie onderzocht. Met het Wereldmuseum hebben we afgesproken gezamenlijk de thesaurus up-to-date te houden. Muzee Scheveningen ontsluit nog altijd zijn zeebiologische collectie via het collectieregistratiesysteem van Museon-Omniversum.

3 Collectie als inspiratiebron

Museon-Omniversum gaat over de belangrijke thema's van deze tijd, zoals water, energie, grondstoffen, klimaat, culturele diversiteit en vrede. Thema's die voor een groot deel de grenzen van landen overstijgen. Onder het motto 'Wij delen met onze bezoekers de zoektocht naar een rechtvaardige en duurzame toekomst voor onze planeet', laten wij onze bezoekers op een actieve en onderhoudende wijze kennis maken met mondiale thema's. We betrekken ons publiek bij de wereld en motiveren hen om onze planeet met respect te behandelen en te verbeteren.

De collectie is een van de pijlers die het narratief van Museon-Omniversum ondersteunen, in de eerste plaats in het museumgebouw zelf maar ook online. Dit narratief met zijn scherpe focus op de actualiteit heeft geleid tot een nieuw verzamelbeleid en een andere wijze waarop we onze collectie interpreteren. We maken andere keuzes uit de collectie en vertellen er andere verhalen mee. Voorwerpen die in het oude narratief relevant waren en waarop om die reden ruim werd verzameld, hebben in het nieuwe narratief wellicht een minder prominente rol. Voorwerpen die in het verleden misschien van ondergeschikt belang waren, nemen daarentegen nu soms een prominente plek in.

3.1 Collectie in een museum met een actuele thematiek

In de programmering van Museon-Omniversum staan actuele thema's centraal maar is er ook ruimte om schoonheid te laten zien en onderwerpen te presenteren die verwondering of bewondering opwekken. In deze benadering speelt collectie een belangrijke rol. Schoonheid, beleving en verwondering vormen immers belangrijke bestanddelen van een geslaagd museumbezoek. De authenticiteit van museumobjecten draagt daar in hoge mate aan bij. In Museon-Omniversum laten we bovendien zien dat voorwerpen een actueel verhaal kunnen versterken en verduidelijken.

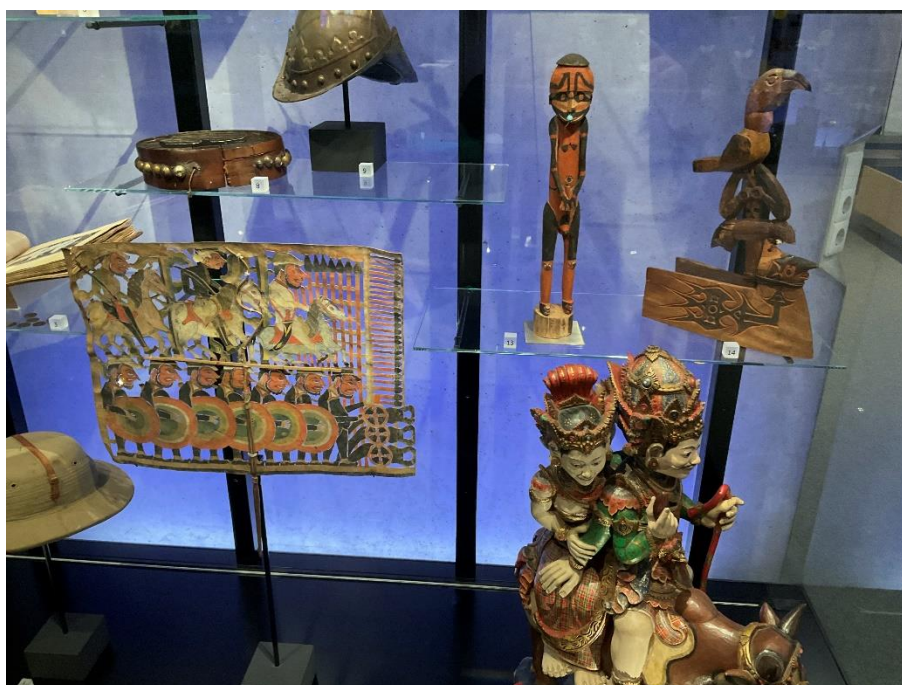
Onze collectie bestrijkt de gebieden natuur, cultuur en technologie. Dit interdisciplinaire karakter blijkt een sterk punt: de collectie maakt het mogelijk om tal van verhalen te vertellen over hoe de mensheid zich verhoudt tot haar omgeving en tot elkaar, hoe zij voortdurend op zoek is naar oplossingen voor grotere en kleinere problemen en hoe zij in de loop van haar bestaan een steeds grotere stempel op deze planeet heeft gezet. Met de collectie kunnen we laten zien hoe natuur en samenleving veranderen en actuele thema's toelichten. De toekomst kan immers niet zonder het verleden. In de woorden van de Nationale Wetenschapsagenda¹: "Het verleden is een bron van inspiratie en conflict. Daarnaast daagt het uit tot innovatie." Door actuele thema's met het verleden te verbinden ontstaat er een beter inzicht in ons handelen. Het verleden biedt inspiratie zorgt voor verbinding en draagt bij aan het begrip van het heden.

¹ <https://www.nwa-levendverleden.nl/>

3.2 Meer ruimte voor collectie in het museum

Uitgangspunt is dat elke tentoonstelling in Museon-Omniversum collectie bevat. Zo staan in de *One Planet Expo* op de eerste verdieping grote kolom- en wandvitрины, die als minitentoonstellingen zijn ingericht en regelmatig wisselen. Toch is in de loop van de tijd collectie in de tentoonstellingen steeds meer ondersteunend en illustratief in plaats van dragend geworden. Op plekken waar interactie en publieksactiviteiten de boventoon voeren komt de collectie vaak onvoldoende tot zijn recht. Om hier verandering in te brengen en recht te doen aan de diversiteit en kracht van onze collectie zetten we de komende jaren in op een prominentere plek voor de collectie in het museum:

- Inrichting van een tentoonstellingszaal rondom het thema extinctie, met ruimte voor topstukken zoals Allosaurus, Ichthyosaurus en Aepyornis-ei, als een van de invalshoeken waarop we naar klimaatverandering en (verlies van) biodiversiteit kunnen kijken;
- Een ruimte voor experimenten rondom collectie, bijvoorbeeld door deze in te richten in co-creatie met inwoners van Den Haag of een kunstenaar of door er aan de slag te gaan met aan 'citizen science';
- In analogie met de collectie in de *One Planet Expo* krijgt de collectie in de tentoonstelling op de benedenverdieping een meer zelfstandige, minder ondersteunende rol;
- Bij de herinrichting van de grote vaste opstelling, die tegen 2030 aan vernieuwing toe is, vervult collectie, naast interactie, een dragende rol.



Kolomvitrine met als thema 'Kolonialisme in de collectie'

3.3 Verzamelbeleid

De inhoudelijke lijn van Museon-Omniversum heeft zijn weerslag op het verzamelbeleid. Aan de ene kant op de bril waarmee we naar de bestaande collectie kijken: hoe kunnen we onze historisch gegroeide collectie inzetten in een programmering over actuele thema's? Aan de andere kant op de criteria voor actief en passief verzamelen. Uitgangspunt is het versterken van bestaande collectie-onderdelen, onder meer door ze door te vullen met voorwerpen van recentere datum en door duidelijke speerpunten voor acquisitie te benoemen.

Verzamelperspectieven

Als hulpmiddel voor ons verzamelbeleid hebben we een aantal perspectieven geformuleerd. Deze perspectieven zeggen iets over de wijze waarop we voorwerpen uit onze collectie in tentoonstellingen en educatieve activiteiten kunnen inzetten. Ze vormen de basis zowel voor een herwaardering van onze collectie als voor ons beleid van passief verzamelen.

- Het **economische perspectief** heeft te maken met het levensonderhoud van mensen. Wat voor werk doen ze, wat verdienen ze, waar geven ze het aan uit? Belangrijke thema's bij dit onderwerp: Landbouw, Handel, Industrie, Diensten, Betalingsverkeer, Mijnbouw, Energie, Transport.
- Het **sociale perspectief** heeft betrekking op de wijze waarop mensen met elkaar samenleven en hoe ze met elkaar omgaan. Belangrijke thema's: Communicatie, Migratie, Onderwijs, Water, Urbanisatie, Grotestedenproblematiek.
- Bij het **politieke** perspectief draait het om de manier waarop macht is verdeeld en waarop mensen omgaan met macht en machteloosheid, bestuur, regels, geboden en verboden. Belangrijke thema's: Vrede, Recht, Internationale samenwerking, Grenzen.
- Bij het **natuur- en milieuperspectief** gaat het om de levende en de niet-levende natuur en de manier waarop mensen daarmee omgaan. Begrippen: Delfstoffen, Landschappen, Ecosystemen, Biodiversiteit, Klimaat, Milieu.
- Bij het **culturele perspectief** kijken we naar de zin- en vormgeving van mensen, naar religie, kunst, techniek, feesten, rituelen, waarden en normen. Belangrijke thema's: Culturele identiteit, Religie & levensbeschouwing, Immaterieel erfgoed, Tradities, Globalisering, Cultuurcontact, Cultuurverandering.
- Het **individuele perspectief** heeft betrekking op de gevoelens en emoties van mensen. Wat is de relatie met het gedragspatroon van mensen met het oog op gezondheid en redzaamheid? Belangrijke thema's: Gezondheid, Voedsel, Gender, Geboorte, Sterfte.
- Bij het **historische perspectief** zoomen we in op de ontwikkeling in de tijd: hoe is de huidige situatie ontstaan?

Collectieherwaardering

Een volledige herwaardering van de collectie op basis van de nieuwe inhoudelijke koers is onhaalbaar. Daarom kiezen we voor een pragmatische benadering. Dat betekent dat we

uitgaan van onze actuele programmering en tentoonstellingen. Collectie is daarin immers een onmisbaar onderdeel. Naar aanleiding van de vervanging van een tentoonstellingsonderdeel op de begane grond onderzoeken we welke voorwerpen uit de collectie daarin een rol kunnen spelen. We kijken ook hoe we met collectie kunnen reageren op de fototentoonstellingen op de eerste verdieping en hoe we in de centrale expositie op deze verdieping met collectie kunnen reageren op de onderwerpen uit onze programmering. Dat vergt onderzoek, dat vraagt steeds dat we met een andere blik naar de collectie kijken. Het is een aanleiding om met herwaardering van de collectie aan de slag te gaan.

Daarnaast zijn herwaardering en interpretatie van de bestaande collectie ook noodzakelijk met het oog op ons verzamelbeleid, passief en actief. We moeten immers weten wat de rol van de bestaande collectie in onze thematiek is om te kunnen vaststellen wat waardevolle en noodzakelijke of gewenste aanvullingen zijn.

Passief verzamelen

Een voorwerp past in de collectie als het aansluit bij minimaal één van de bovengenoemde verzamelerspectieven én verband houdt met mondialisering of een mondiale kwestie. Naast deze puur inhoudelijke criteria hanteren we een aantal criteria van meer praktische aard:

- Ons passieve verzamelbeleid is primair gericht op het versterken van de collectie die we in beheer hebben. We nemen met name voorwerpen op die aansluiten bij bestaande collectieonderdelen en vermijden voorwerpen die een geïsoleerde positie binnen de collectie zouden gaan innemen. Wel dus bijvoorbeeld voorwerpen van Inuit of Ndebele, maar niet van een cultuur die niet in onze collectie is vertegenwoordigd.
- Ons verzamelbeleid is gericht op voorwerpen met een grote presentatiewaarde, d.w.z. op voorwerpen die de potentie hebben om in tentoonstellingen te worden opgenomen.
- Voorwerpen worden alleen aangenomen wanneer ze een essentieel hiaat in de collectie opvullen of wanneer ze een grotere presentatiewaarde hebben dan een vergelijkbaar voorwerp dat al in de collectie aanwezig is.
- Voorwerpen worden alleen als schenking in de collectie opgenomen, niet als bruikleen.
- Bij de verwerving van objecten houdt Museon-Omniversum zich vanzelfsprekend aan de ICOM Ethische Code voor Musea en de ICOM Ethische Code voor Natuurhistorische Musea.
- De schenker draagt alle rechten, inclusief auteursrecht en publicatierechten over, voor zover deze bij hem of haar berusten.

Actief verzamelen

Voor een museum over actuele thema's is een actief en actueel verzamelbeleid onontbeerlijk. We beschikken over een aankoopfonds; de afgelopen periode was dit slapend, maar vanaf de nieuwe beleidsperiode doen we hieraan op jaarbasis een dotatie van € 15.000. Ons aankoopbudget blijft desalniettemin beperkt. Voor een belangrijk deel zullen we voor

acquisities daarom aangewezen zijn op ons netwerk, en het opbouwen van een netwerk rondom onze verzamelgebieden kost tijd.

Maar waarop actief te verzamelen? Welke ontwikkelingen en gebeurtenissen zijn relevant binnen de thematiek van ons museum? Wat is daarvan de materiële weerslag en op welke manier kan deze een rol spelen in onze collectie? Welke voorwerpen zijn relevant voor toekomstige generaties? De zeven verzamel perspectieven bieden hiervoor onvoldoende houvast, geven te weinig focus. De grote mondiale thema's die in onze programmering aan bod komen - water, energie, grondstoffen, voedsel, gezondheid, biodiversiteit, klimaat, culturele identiteit etc. - zijn te breed om zonder sturing tot een coherente verzameling te komen.

Daarom benoemen we een aantal thema's waarop we de komende periode actief verzamelen. Het zijn geen van alle onderwerpen waarbij we vanaf nul beginnen; we bouwen steeds voort op bestaande collecties. Het betekent dat we met ons actieve verzamelbeleid weliswaar niet onze volledige thematiek bestrijken, maar dat er wel mooie, samenhangende collecties ontstaan.

We kiezen de volgende speerpunten:

- **Antropoceen**

Tot voor kort leefden we in het Holoceen. Maar in 2002 stelde Nobelprijswinnaar Paul Crutzen dat dit tijdperk tot een einde is gekomen en is overgegaan in het Antropoceen: een tijdperk waarin de wereld door menselijk toedoen sterk en onomkeerbaar is veranderd. Onder geologen is deze afbakening omstreden, maar als richtinggevend voor ons verzamelbeleid voldoet hij: het draait om de tastbare invloed van de mens op de aarde. Met het verzamelen op dit onderwerp zijn we al eerder gestart, met het plastiglomeraat en sinds kort een 'technofossiel' van de Belgische kunstenaar Maarten Vanden Eynde vooralsnog als belangrijkste stukken.

- **Nederlandse natuur**

Onze biologische collectie is breed en leent zich goed om een onderwerp als biodiversiteit uit te diepen, inclusief het economische belang ervan en de gevolgen van klimaatverandering en menselijk handelen. Binnen dit brede thema beperken we ons tot Nederland en daarbinnen het thema 'aanpassing': aanpassing van soorten aan veranderende omstandigheden, aanpassingen aan de omgeving om soorten te beschermen. Aanpassing lukt niet altijd, met het verdwijnen van soorten als gevolg. Met het oog op de nieuwe tentoonstellingszaal over extinctie is ook dit een belangrijk onderwerp binnen dit verzamelgebied.

- **Energie & grondstoffen**

Onze energievoorziening kan niet zonder mijnbouw. Het zichtbaarst is dat natuurlijk bij fossiele energie, een onderwerp dat al goed in de collectie van Museon-Omniversum is vertegenwoordigd. Maar ook bij hernieuwbare energie spelen delfstoffen een belangrijke rol, denk aan silicium voor zonnepanelen en zeldzame aardmetalen voor

windturbines. In ons verzamelbeleid is aandacht voor de grondstoffen zelf, de technologie en sociale gevolgen.

- **De impact van klimaatverandering**

Klimaatverandering is een belangrijk onderwerp binnen de thematiek van Museon-Omniversum. In de collectie is het vooral vertegenwoordigd via het gebruik van fossiele brandstoffen als een belangrijke oorzaak van klimaatverandering of via soorten die ten gevolge van klimaatverandering verdwijnen of juist verschijnen. Komende periode gaan we verzamelen rondom de maatschappelijke impact van klimaatverandering, inclusief de roep om meer in actie te komen tegen klimaatverandering door groepen als Extinction Rebellion, de Jonge Klimaatbeweging of Fridays for Future. Daarnaast is de relatie van klimaat met voedselzekerheid en gezondheid onderdeel van ons verzamelbeleid.

- **Divers Den Haag**

Het onderwerp 'identiteit' is ruim in de collectie van Museon-Omniversum vertegenwoordigd. Actualiseren van de collectie op dit gebied betekent: uitbreiding naar onderwerpen als gender en tegelijk zorgen voor een duidelijke afbakening. We beperken ons tot de stad Den Haag en verzamelen voorwerpen die de diversiteit van de stad tonen. Culturele achtergrond, religie, gender, lichamelijke gesteldheid en leeftijd zijn allemaal aspecten die hierbij een rol spelen. Met het Haags Historisch Museum is besproken dat er met dit verzamelgebied geen overlap tussen het verzamelbeleid van beide musea ontstaat.

Voor de feitelijke invulling van ons verzamelbeleid rondom bovengenoemde thema's organiseren we **expertmeetings**, waarbij de vraag centraal staat: wat is de materiële weerslag van de ontwikkelingen op het specifieke gebied en welke vorm kan deze in onze collectie krijgen? Voor het thema 'Divers Den Haag' zien we een belangrijke rol weggelegd voor het **MuseumLAB** van Museon-Omniversum in Den Haag Zuidwest.

Een aparte positie in ons verzamelbeleid nemen de collecties van nationaal belang in die Museon-Omniversum beheert. Op deze collecties blijven we actief verzamelen. Dat geldt bijvoorbeeld van de collectie WOII-Zuidoost-Azië, passend bij het belangrijke thema Vrede en Recht. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor de Inuit-collectie, die een mooi beeld geeft van cultuurverandering onder invloed van mondialisering; het is belangrijk om deze collectie naar het heden door te trekken en op deze manier actueel te houden.

De rol van kunst in ons verzamelbeleid

Wereldwijd reflecteren tal van kunstenaars op dezelfde thema's die wij als museum aan de orde stellen. Ze bevragen deze thema's, dagen het publiek uit een standpunt in te nemen of zetten aan om er vanuit een ander perspectief naar te kijken. Hun werk past in ons actieve verzamelbeleid wanneer er een duidelijke relatie is met voorwerpen die zich al in onze

collectie bevinden, zoals het eerdergenoemde werk van de Belgische kunstenaar Vanden Eynde of de op oude schoolplaten geïnspireerde prenten waarmee de Haagse kunstenaar Arike Gill haar visie op het Antropoceen geeft.

3.4 Collectie en educatie

De inzet van authentieke museumobjecten is een belangrijke reden voor scholen om Museon-Omniversum te bezoeken, zowel in het kader van een schoolreis of daartoe aangezet door het aanbod van museumlessen. De leerlingen worden actief meegenomen in het onderwerp van de lessen, die in de tentoonstellingen worden gegeven. Niet alleen worden de voorwerpen die in de tentoonstelling staan opgesteld bij de lessen betrokken, ook worden er voorwerpen ingezet die niet voor het reguliere publiek beschikbaar zijn. De leerlingen krijgen de voorwerpen soms zelfs in handen. Deze voorwerpen maken deel uit van de 'gebruikscollectie' van het museum, waarvoor minder strenge richtlijnen gelden dan voor de museale collectie. Door voorwerpen zonder museale waarde en zonder specifiek belang voor de Collectie Nederland over te hevelen van de museale collectie naar de gebruikscollectie, nemen de mogelijkheden voor de inzet van collectie in educatieve activiteiten sterk toe. Hiermee zijn we bij het volgende onderwerp van dit collectieplan gekomen: ontzamelen.

3.5 Ontzamelen

Het ontzamelbeleid van Museon-Omniversum dient een tweeledig doel. Aan de ene kant is het gericht op afstoting van voorwerpen van geringe kwaliteit en voorwerpen die niet in het collectieprofiel van het museum passen. Aan de andere kant is het gericht op het versterken van onze educatieve mogelijkheden en mogelijkheden op het gebied van *outreach* door voorwerpen zonder museale kwaliteit en zonder toegevoegde waarde voor de Collectie Nederland over te hevelen van de museale naar onze gebruikscollectie.

Voor de museale collectie gelden terecht strenge criteria met betrekking tot het beheer en behoud. Voorwerpen uit de museale collectie kunnen daarom niet zomaar voor alle educatieve doeleinden of *outreach*-activiteiten worden ingezet. Door het vroegere verzamelbeleid van het museum en de manier van registreren vallen ook voorwerpen die vooral een educatief doel dienen, niet zeldzaam of bijzonder zijn en geen tentoonstellingswaarde onder de museale collectie. Voor al deze voorwerpen gelden nu dezelfde strenge eisen ten aanzien van beheer en gebruik, waardoor ze niet voor educatieve activiteiten en *outreach* kunnen worden ingezet. Daarom maken we inmiddels sinds geruime tijd onderscheid tussen een museale collectie en een gebruikscollectie. Geleidelijk hevelen we voorwerpen die educatieve maar geen museale waarde hebben over naar de gebruikscollectie. De procedure hiervoor zetten we pas in gang na toestemming van de gemeente Den Haag. We volgen hierbij de vereenvoudigde procedure van de Leidraad Afstoting Museale Objecten 2023. Onze keuze leggen we vanzelfsprekend eerst voor aan de gemeente Den Haag als eigenaar van de collectie.

Met daadwerkelijke afstoting zijn we zeer terughoudend. Afstoting ter verhoging van de

kwaliteit van de collectie vindt alleen plaats van voorwerpen:

- zonder museale kwaliteit en zonder educatieve waarde;
- die oververtegenwoordigd zijn;
- die kapot zijn;
- die een gevaar vormen voor de gezondheid van medewerkers of voor de overige collectie;
- waarvan de beheerlast te groot is.

Bij afstoting volgen we de LAMO 2023.

3.6 Betwistbaar erfgoed?

Onze volkenkundige collectie is voor een belangrijk deel verworven in een tijd dat de verhoudingen in de wereld anders lagen en de wereld bestond uit een klein aantal koloniale mogendheden en een groot aantal koloniën. Nederland was een van die koloniale mogendheden, met vanaf de 17^e eeuw handelsposten en koloniën in Azië, Afrika en Noord- en Zuid-Amerika. Vooral uit de voormalige Nederlandse koloniën zijn voorwerpen aanwezig, maar bij voorbeeld ook uit Afrikaanse landen. De eerste voorwerpen met een koloniale achtergrond zijn al in de beginjaren van het museum in de collectie opgenomen, voor een belangrijk deel als resultaat van een oproep in de pers om voorwerpen aan het museum aan te bieden die laten zien wat er “in onze Koloniën omgaat, wat zij voortbrengen en hoe de mensen daar leven²”.

Over de herkomstgeschiedenis van de voorwerpen uit een koloniale context is vaak weinig bekend. Van wie hebben de verkopende partijen of schenkers de voorwerpen verworven? Onder welke omstandigheden? Onder welke voorwaarden?

Uit de Democratische Republiek Congo hebben we een krachtbeeld in de collectie (coll. nr. 50256), in 1939 aangekocht toen de Rotterdamse Diergaarde zijn volkenkundige collectie afstootte. De dierentuin op zijn beurt had dit beeld verworven van F.G. Hanken, naar wie het Museum voor Wereldculturen een onderzoek is gestart. Rondom de wijze waarop deze Nederlandse handelsagent in naam van zijn opdrachtgevers te werk ging bestaan gereede twijfels. We hebben gevraagd om het voorwerp uit de collectie Museon-Omniversum in dit onderzoek te betrekken.

Wat dit krachtbeeld betreft weten we dat er twijfels bestaan. Maar hoe zit het met andere voorwerpen in de collectie? We beheren een aantal korwars, een type voorouderbeelden, uit Papua. Zijn deze vrijwillig afgestaan, omdat ze niet meer pasten bij het christelijke geloof dat aan aanhang won? Of zijn ze onder druk van het christelijke geloof juist gedwongen onteigend? De schedelkorwar (coll. nr. 54098) in de collectie is in dit verband een geval apart, omdat deze ook nog eens menselijke resten bevat. Of de twee koningsbeelden van de Bamun uit Kameroen (coll. nr. 100542), in 1988 aangekocht via een Haagse galerie? De galeriehouder had ze van zijn vader gekregen, die ze op zijn beurt in 1930 van een Duitse handelaar had overgenomen. Is er vrijwillig afstand van gedaan, omdat ze door de groeiende invloed van

² Het Vaderland 22 december 1910

islam en christendom hun belang hadden verloren? Of zijn ze aan het begin van de vorige eeuw vooral door de ongelijke machtsverhoudingen met de koloniale bezetter in Duitse handen gekomen? Sowieso dient de vraag zich aan hoe belangrijk deze beelden zijn als onderdeel van het nationaal erfgoed van Kameroen. Zo bevinden er zich wellicht meer voorwerpen in de collectie waarnaar gericht herkomstonderzoek op zijn plaats zou zijn.



Kwakwabangi. Suriname, ca. 1850. Coll. nr. 9656

'Kwakwabangi' is de naam van een slaginstrument waarmee tot slaaf gemaakte mensen in Suriname muziek maakten. Meestal betreft het een eenvoudig bankje dat met twee stokken wordt bespeeld. Dit mooi bewerkte exemplaar is waarschijnlijk in opdracht van een plantage-eigenaar vervaardigd. Het plankje waarop de maat werd geslagen, bevindt zich aan de achterzijde en kan worden uitgetrokken. Deze kwakwabangi werd gebruikt bij zogenaamde 'du-spelen', waarbij tot slaaf gemaakten de rijkdom van de plantage-eigenaar tentoon moesten spreiden. In de laatjes aan de voorzijde kon het publiek wat geld gooien. Het werd rond 1913 door plantage-eigenaar David Gomperts ter beschikking gesteld aan de toenmalige directeur van het Museum ten bate van het Onderwijs.

Bijlage 2 bij dit document bevat een overzicht van de collecties met een koloniale context.

Een aanzet tot herkomstonderzoek

Voor deze collecties met een koloniale context doen we komende periode een eerste aanzet voor herkomstonderzoek:

- Door openbare informatie over de schenkers/handelaren na te trekken;
- Door na te gaan of de documentatie rondom schenkingen en aankopen aanknopingspunten voor herkomstonderzoek biedt;
- Door te onderzoeken of verslagen en mededelingenbladen van het voormalige Museum voor het Onderwijs aanknopingspunten bieden.

Daarnaast zijn we als externe partij actief betrokken bij de ontwikkeling van de 'data hub' die door een consortium van rijksinstellingen wordt ontwikkeld rondom erfgoed met een koloniale context. Deze stappen zijn behapbaar, maar verder onderzoek is zeer tijdrovend en onhaalbaar voor een museum met een beperkte formatie voor inhoudelijk werk aan de collectie. Een initiatief voor een nationaal bureau voor herkomstonderzoek zouden we daarom zeker verwelkomen.

Standpunt m.b.t. voorwerpen uit een koloniale context

Museon-Omniversum onderschrijft de *Beleidsvisie Collecties uit een koloniale context*, die begin 2021 naar de Tweede Kamer is gestuurd. Ook al heeft deze betrekking op de collecties in rijksbezit, wij hopen dat de Gemeente Den Haag de adviezen zal volgen die uit deze beleidsvisie voortkomen en die zouden kunnen leiden tot restitutie van voorwerpen aan de landen van herkomst. Betwist een partij het juridische eigendom van voorwerpen uit de collectie die door Museon-Omniversum wordt beheerd, meent een partij dat voorwerpen via diefstal of roof in de collectie terecht zijn gekomen of is een partij van mening dat bepaalde voorwerpen een belangrijk onderdeel uitmaken van het cultureel erfgoed van het eigen land of volk, dan legt Museon-Omniversum de claim voor aan de *onafhankelijke adviescommissie teruggave cultuurgoederen uit koloniale context*. Mocht deze adviescommissie de claim erkennen, dan wordt er een advies om de betreffende voorwerpen te repatriëren voorgelegd aan de Gemeente Den Haag als juridische eigenaar van de collectie.

3.7 Menselijke resten

In de loop der jaren zijn er menselijke resten in de collectie van Museon-Omniversum opgenomen. Het gaat om archeologisch materiaal, maar ook om menselijke resten die door de vroegere afdeling biologie zijn verzameld. Van deze categorie ontbreekt vaak de context: waar komen ze vandaan, onder welke omstandigheden zijn ze verzameld en hoe zijn ze in het museum terechtgekomen? Een deel ervan is ongenummerd en dus niet formeel onderdeel van de collectie; we zoeken naar een manier om hier op een respectvolle wijze afstand van te doen. Daarnaast bevinden zich menselijke resten in de volkenkundige collectie van het museum, vaak als onderdeel van een voorwerp.

We nemen geen nieuwe menselijke resten meer op in onze collectie. Uitgangspunt is ook dat we geen menselijke resten inzetten in educatieve activiteiten. In tentoonstellingen tonen we ze met hoge uitzondering, alleen als de herkomst volledig duidelijk is, op een respectvolle manier in een strikt wetenschappelijke context. Menselijke resten uit een andere culturele context worden niet in tentoonstellingen opgenomen.

4 Behoud en beheer

Op het gebied van beheer en behoud hebben we de afgelopen jaren dankzij extra structurele en incidentele financiering door de gemeente Den Haag een flinke slag geslagen.

4.1 Depots

In het museum zijn drie plaatsen waar collectie wordt bewaard:

- Algemeen depot, opgesplitst in twee afzonderlijke ruimtes (samen 1.200 m²)
- Biologiedepot (160 m²)
- Textieldepot (60 m²)

De condities in de depots zijn goed. Het vervangen van houten planken en verpakkingsmaterialen in de depot vordert gestaag.

Een klein deel van de collectie bevindt zich in een extern depot (Helicon CS).

4.2 Klimaatbeheer

De bewaarcondities in onze depots zijn uitstekend. Afgelopen periodes is de klimaatinstallatie zo ingeregeld dat er een aanzienlijke hoeveelheid energie wordt bespaard. De grenswaarden van de klimaatinstallatie zijn als volgt afgesteld, waarbij we wat betreft temperatuur meebewegen met de seizoenen.

Depot			
		Winter	Zomer
Temperatuur	Regelbereik	18 ± 1 °C	20 ± 1 °C
	Grenswaarde laag	< 17 °C	< 19 °C
	Grenswaarde hoog	> 19 °C	> 22 °C
RV	Regelbereik	48 - 52 %RV	48 - 52 %RV
	Grenswaarde hoog	> 55 %RV	> 55 %RV
	Grenswaarde laag	< 45 %RV	< 45 %RV
Expositie			
		Winter	Zomer
Temperatuur	Regelbereik	20 ± 1 °C	22 ± 1 °C
	Grenswaarde laag	< 18 °C	< 20 °C
	Grenswaarde hoog	> 22 °C	> 24 °C
RV	Regelbereik	50 %RV	48 - 52 %RV
	Grenswaarde hoog	> 60 %RV	> 62 %RV
	Grenswaarde laag	< 40 %RV	< 38 %RV

Via het aan het klimaatsysteem gekoppelde Priva-programma worden de waardes permanent gecontroleerd en opgeslagen. We maken jaaranalyses door de gegevens te verwerken in een psychrometrische kaart. Los van Priva monitoren we de bewaaromstandigheden ook door middel van dataloggers.

Museon-Omniversum steunt de **Klimaatverklaring voor Erfgoedorganisaties**, opgesteld door de Rijksdienst van het Cultureel Erfgoed. De Klimaatverklaring gaat uit van een relatieve luchtvochtigheid van 40 tot 60 procent met maximale schommelingen van tien procent per etmaal bij een temperatuur tussen de 12 en 26 °C in combinatie met een grotere rol van risicomangement. Dit is momenteel geen aanleiding voor verdere aanpassingen in ons eigen klimaatbeheersysteem. Wel biedt het de mogelijkheid voor een versoepeling van de eisen bij uitgaand bruikleenverkeer.

4.3 Verlichting

Het grootste deel van de tentoonstellingsruimten is inmiddels voorzien van ledverlichting, wat niet alleen energie bespaart maar ook bijdraagt aan bij een betere bewaaromstandigheden voor de collectie. In de depots zijn de oude TI-buizen vervangen door ledbuizen met bewegingssensoren, waardoor de blootstelling aan licht tot een absoluut minimum wordt beperkt.

Het tentoonstellen van voorwerpen brengt per definitie schade toe aan voorwerpen. Wat betreft het beperken van lichtschade aan de collectie volgen we de 'lichtlijnen' die het voormalige Instituut Collectie Nederland (ICN) heeft opgesteld³. Daarbij accepteren we voor voorwerpen in de categorie A en B één 'juist waarneembare verandering' (jwv) in vijftig jaar. De afname in jwv's per hoeveelheid lux per tijdseenheid is afhankelijk van de gevoeligheid van het materiaal, waarvoor RCE een vijftal klassen onderscheidt:

		Objecten in categorie A en B	Objecten in categorie C
Klasse	ISO	Belichtingsregime (1 jwv in 50 j) uv < 10 µW.lm ⁻¹	Belichtingsregime (1 jwv in 10 j) uv < 10 µW.lm ⁻¹
Als nieuw	< 1	Bij uitzondering tijdelijk tentoonstellen	
Hoog gevoelig	1-3	15 dagen per jaar @ 50 lx	55 dagen per jaar @ 50 lx
Gevoelig	4-6	167 dagen per jaar @ 150 lx	290 dagen per jaar @ 150 lx
Laag gevoelig	7-8	365 dagen per jaar @ 200 lx	365 dagen per jaar @ 200 lx
Niet gevoelig	> 8	Geen eis	Geen eis

Samenvatting van de richtlijnen voor verlichting

Per klasse hanteren we, conform de aanbevelingen van het ICN, als maximaal toelaatbare belichtingsdosis de laagste ISO-waarde binnen de klasse. Voor alle voorwerpen die worden tentoongesteld, in Museon-Omniversum of elders, leggen we de lichtklasse vast in het collectieregistratiesysteem TMS. Op een klein aantal plekken in de tentoonstelling maken we inmiddels gebruik van sensoren om de blootstelling aan licht zoveel mogelijk te beperken. Ook voorzien we een snellere doorloop van collectie in de opstellingen.

³ Het beperken van lichtschade aan museale objecten: lichtlijnen. ICN-informatie nr. 13, 2005.

4.4 Integrated Pest Management (IMP)

Voor het preventief ontsmetten van collectie beschikt Museon-Omniversum over een grote vriescel. Hierdoor hoeft een groot deel van retour komende en inkomende bruiklenen en schenkingen niet (chemisch) behandeld te worden door externe bedrijven en worden kosten bespaard.

Zowel door eigen personeel als via een extern bedrijf wordt er structureel op de aanwezigheid van onder andere schadelijke insecten gecontroleerd. Dit wordt in logboeken en via een onlinesysteem bijgehouden.

4.5 Restauratie

Het museum beschikt niet over een eigen restaurator. Op het gebied van restauratie beperken we ons daarom tot voorwerpen die onderdeel van een tentoonstelling uitmaken.

4.6 Collectieregistratie

Een grotere rol voor collectie in de programmering. Versterking van de collectie via een actief verzamelbeleid en afstoting. Herdefiniëring van de collectie. De gecombineerde functie van registrator/conservator (1,6 fte) van de afgelopen jaren blijkt niet ideaal om onze ambities op het gebied van collectie te verwezenlijken. Bij collectieregistratie draait het om het volgens strikte museale standaarden⁴ zo goed mogelijk vastleggen van alle informatie die er over de voorwerpen in de collectie bekend is en het doorzoekbaar maken van de collectie. Het conservatordeel van de functie is gericht op interpretatie van de collectie, gebruik ervan in tentoonstellingen en overige programmering en onderzoek, verwerving en afstoting. Het tijdsbeslag van dit laatste deel van de functie is de afgelopen periode sterk gegroeid, ten koste van het registratordeel. Voor de langere termijn is deze situatie beslist onwenselijk, omdat daardoor werk op het gebied van collectie-ontsluiting blijft liggen. Leeftijdsverloop binnen de afdeling Collectie en een verschuiving van taken maken het vanaf eind 2025 mogelijk de functie te splitsen. We willen naar één conservator en één registrator voor de collecties Natuur en één conservator en één registrator voor de door de mens vervaardigde voorwerpen, in totaal 3,2 fte.

Het project om de standplaatsregistratie op orde te brengen, dat we in 2023 en 2024 met incidentele steun van de gemeente Den Haag hebben uitgevoerd, heeft andere zwaktes op het gebied van collectiebeheer zichtbaar gemaakt, met name met betrekking tot het inhoudelijke beheer:

- *Achterstallige digitalisering van de collectieregistratie*

Voor een efficiënt standplaatsenbeheer is de aanwezigheid van gedigitaliseerde objectinformatie noodzakelijk. Omdat een aanzienlijk percentage van de inventarisnummers nog niet in het gedigitaliseerde systeem was opgenomen, is er een

⁴ Zie collectie-informatieplan *Bron van Kennis*.

groot aantal records met een minimum aan objectinformatie aangemaakt. Deze informatie dient te worden aangevuld. Van voorwerpen waarvoor nog geen records zijn aangemaakt, zijn lijsten bijgehouden. Ook deze moeten nog worden verwerkt.

- *Ongenummerde voorwerpen*

Bij het standplaatsenproject zijn we een groot aantal ongenummerde voorwerpen tegengekomen. Soms zullen dat voorwerpen zijn die onderdeel zijn van de collectie, maar op de een of andere manier het fysieke nummer zijn kwijtgeraakt. Vaak echter zijn het voorwerpen die nooit in de collectie opgenomen zijn geweest. Voor al deze voorwerpen moeten we onderzoeken of er toch informatie te vinden is hoe ze in het museum terecht zijn gekomen. Via schenking? Of is het een bruikleen? Vervolgens moeten we beslissen wat we ermee gaan doen: alsnog inschrijven of afstoten? Beide alternatieven kosten tijd: stoten we ze af, dan moeten we onderzoeken waar we ze kunnen onderbrengen.

- *Bulkschrijvingen*

We komen geregeld voorwerpen tegen die in bulk zijn ingeschreven, waarbij één inventarisnummer wordt gebruikt voor een groot aantal voorwerpen. Deze situatie is onwenselijk, omdat van een groot aantal voorwerpen onder zo'n nummer het bestaan feitelijk verborgen blijft. Bovendien vormt standplaatsenregistratie een probleem zodra een of meer van de voorwerpen die onder dat ene nummer zijn opgeborgen van locatie veranderen.

- *Onterecht omgenummerde voorwerpen*

We zijn op een groot aantal gevallen van ongewenst samenvoegen van objecten gestuit, met name in de natuurhistorische collectie. Daardoor is in ons gedigitaliseerde systeem een deel van de verwervingsgegevens verloren gegaan. Bovendien is de fysieke nummering van de voorwerpen niet altijd in overeenstemming gebracht met het nummer zoals dat nu in de collectie-administratie wordt gehanteerd. Deze situatie zouden we moeten corrigeren.

Vooralsnog is de ruimte voor het inlopen van achterstallige collectieregistratie beperkt. Daarom geven we bij de collectieregistratie voorrang aan recente aanwinsten, voorwerpen die ongenummerd worden aangetroffen in het depot en voorwerpen die onderdeel zijn van onderzoek, tentoonstellingen of bruiklenen.

4.7 Risicobeheer

Naast een Bedrijfshulpverleningsplan (BHV) beschikt Museon-Omniversum over een Collectiehulpverleningsplan (CHV). Dit plan wordt voortdurend geactualiseerd; voor het laatst is dit in 2023 gebeurd. Sinds 2022 vindt er jaarlijks een oefening plaats. Het ligt in de bedoeling de frequentie hiervan naar tweemaal per jaar op te voeren: één table top-oefening en één simulatie van een calamiteit of incident.

Incidenten worden geregistreerd in de Database Incidentenregistratie Cultureel Erfgoed (DICE)⁵.

Risico van overstromingen en wateroverlast

Museon-Omniversum bevindt zich in een gebied dat door zijn ligging een verhoogd risico heeft op overstroming en wateroverlast door extreme neerslag; door de klimaatverandering neemt dit risico verder toe. In opdracht van het Haags Preventie Netwerk is daarom een analyse van dit gevaar gemaakt, waaruit blijkt dat bij een doorbraak tijdens een stormvloed in de omgeving van Museon-Omniversum 10 tot 90 cm water op straat kan komen te staan. De piek wordt na drie dagen bereikt en zal ongeveer een dag duren. Bij extreme neerslag kan er tussen het museumgebouw en de Dome maximaal zo'n 13 cm water komen te staan. Dit is een punt van aandacht bij de geplande verbouwing en herindeling van het museumterrein.

⁵ <https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/veilig-erfgoed/dice>

5 Samenwerking

Om de kwaliteit van de collectieregistratie te versterken, het verzamelbeleid met collega-instellingen af te stemmen en een groter bereik van de gedigitaliseerde collectie te realiseren, is Museon-Omniversum in verschillende samenwerkingsverbanden actief. In samenwerking met het **Nationaal Museum van Wereldculturen** ontsluiten we onze gezamenlijke volkenkundige collecties via een apart onderdeel van collectienederland.nl. Ook loopt er de afspraak om gezamenlijk de Volkenkundige Thesaurus, die de basis vormt voor de inhoudelijke collectie-ontsluiting van Museon-Omniversum, te onderhouden. Deze thesaurus is overigens onlangs als *linked open data* beschikbaar gesteld aan onderzoekers en ontwikkelaars.

Museon-Omniversum is actief lid van de **Stichting Musea en Herinneringscentra 40-45** (SMH). Binnen de collectiewerkgroep van dit samenwerkingsverband wordt overlegd over verzamelbeleid en collectieontsluiting. In het kader van deze samenwerking levert Museon-Omniversum ook collectie-informatie aan de gemeenschappelijke website oorlogsbronnen.nl. Om de uitwisseling van informatie binnen deze website te vergemakkelijken, heeft het museum de door het Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies NIOD ontwikkelde thesaurus in zijn eigen thesaurus geïntegreerd.

Sinds 2014 loopt er een afspraak met het **Indisch Herinneringscentrum** (IHC) over het verzamelen van voorwerpen gelieerd aan de Japanse bezetting van Nederlands-Indië en de nasleep ervan: het IHC draagt bij hen aangeboden voorwerpen en tekeningen over het Museon-Omniversum. Museon-Omniversum stelt daar tegenover dat het IHC ruim voorwerpen uit de collectie mag lenen voor tentoonstellingen en publicaties. Het is een logisch samenwerkingsverband. Aan de ene kant overlappen de doelstellingen van het Indisch Herinneringscentrum en Museon-Omniversum elkaar, aan de andere kant hebben beide een andere taak. Museon-Omniversum verzamelt de voorwerpen, tekeningen en relictten uit de periode van de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië, beheert deze en publiceert de verzameling op de website. Het Indisch Herinneringscentrum richt zich op educatie en voorlichting en laat vooral veel mensen met herinneringen aan het woord. De samenwerkingsafspraken versterken de invalshoek die beide instellingen hebben gekozen.

Binnen de collectiewerkgroep van de **Stichting Nederlandse Natuurhistorische Collecties** (SNNC) vindt afstemming plaats op het gebied van collectiebeheer, -registratie en -mobiliteit. Daarnaast is Museon-Omniversum met zijn natuurhistorische collecties aangesloten op de Europese onderzoeksinfrastructuur DiSSCo⁶, waarvan in Nederland Naturalis de voortrekker is.

Museon-Omniversum beheert de gedigitaliseerde informatie over de zeebiologische collectie van **Muzee Scheveningen**. Vrijwilligers van de **Haagse Geologische Vereniging** werken structureel mee aan een betere ontsluiting van de geologische collecties van Museon-Omniversum.

⁶ <https://dissco.eu/>

Bijlage 1: Deelcollecties - beschrijving en belang

De collectie van Museon-Omniversum is verdeeld over een drietal domeinen: Natuur, Cultuur en Technologie. Binnen elk domein onderscheiden we een aantal collectiegroepen, die elk een aantal deelcollecties omvatten.

Per deelcollectie wordt het aantal objecten genoemd dat er deel van uitmaakt; voor deelcollecties die slechts gedeeltelijk zijn gedigitaliseerd, berusten deze op schattingen. Bij de omvang van de collectie wordt ook aangegeven welk percentage is gedigitaliseerd.

Bij de beschrijving per collectie hanteren we een driedeling, waarin we het belang ervan aangeven, voor **Nederland**, voor de **Haagse regio** en voor **Museon-Omniversum**. Soms is een collectie over het geheel genomen niet van nationaal belang (ook al bevat ze misschien enkele voorwerpen van nationaal belang), maar is ze wel belangrijk voor de regio Den Haag of voor Museon-Omniversum zelf. Een enkele keer is een collectie wel van nationaal belang, maar sluit ze minder goed aan bij het profiel van het museum.

Op blz. 17 zijn de **perspectieven** aan de orde geweest van waaruit we naar onze collectie kijken. Deze komen terug in onderstaande beschrijvingen per deelcollectie. Per deelcollectie geven we - schematisch, in kleur - aan welke perspectieven van toepassing zijn; hoe donkerder de kleur, des te relevanter het perspectief. Daarnaast keren de perspectieven terug in de beschrijving van het belang van de collectie voor Museon-Omniversum. Ze vertellen immers iets over de wijze waarop voorwerpen kunnen worden ingezet in tentoonstellingen en educatieve activiteiten.

5.1 Collecties Natuur

Museon-Omniversum fungeert als regionaal natuurhistorisch kernmuseum en is daarom verantwoordelijk voor het documenteren van de natuurontwikkelingen in de regio Den Haag. Voor een aantal biologische collecties wordt vanuit dit oogpunt passief verzameld. Voorwaarde voor opname in de collectie is dat de vindplaatsgegevens bekend zijn. Actief verzamelen we op het thema ‘aanpassing van soorten aan veranderende omstandigheden’.

Collectiegroep Gewervelden

<i>Reptielen en amfibieën</i>						1201 stuks / ≈ 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereldwijd						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. galapagosreuzenschildpad (49650), breedvoorhoofdkrokodil (42860), karetschildpad (102668)						
Categorie	A 1 % - B 87 % - C 7 % - D 5 %						
MUS	Deze collectie bevat opgezette dieren, vloeistofpreparaten en skeletten. Het gaat om exemplaren die wat uiterlijk of levenswijze betreft tot de verbeelding van het publiek spreken.						
Verzamelbeleid	Den Haag en omstreken. Opgezette dieren uit oude, bestaande collecties komen in aanmerking voor verwerving, mits voorzien van de juiste pedigree. Soorten die de mogelijkheid of juist de onmogelijkheid laten zien om zich aan veranderingen in een biotoop, klimaatverandering of de invloed van de mens aan te passen. Soorten waarmee de mens een economische of sociale relatie heeft. Invasieve soorten.						

<i>Vissen</i>						1.030 stuks / ≈ 99 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereldwijd, Europa						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. rostrum mestandzaagvis (232201)						
Categorie	A 1 % - B 74 % - C 15 % - D 10 %						
MUS	Deze collectie laat een doorsnede zien van de vissen uit de noordelijke Atlantische Oceaan met nadruk op de Noordzee. Daarnaast is er een bescheiden aandeel van zeevissen uit de tropen. Het gaat om vissen in gedroogde vorm en als vloeistofpreparaat. De verzameling is van belang gezien onze locatie dicht bij zee en onze maatschappelijke thema's op het gebied van voedsel en habitatverlies.						
Verzamelbeleid	Soorten die te lijden hebben onder overbevissing of op andere wijze onder menselijk handelen bedreigd worden.						

	<p>Soorten die de mogelijkheid of juist de onmogelijkheid laten zien om zich aan veranderingen in een biotoop, klimaatverandering of de invloed van de mens aan te passen.</p> <p>Soorten waarmee de mens een economische relatie heeft.</p> <p>Invasieve soorten.</p>
--	--

<i>Vogels</i>						10.800 stuks / \approx 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereldwijd, met een nadruk op Europa, Zuidoost-Azië en Zuid-Amerika						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal, soms internationaal				
Topstukken	o.a. Filipijnse apenarend (224011), kakapo (101592), Amerikaanse trekduif (92747), dunbekwulp (98354), lammergier (221405), monniksgier (163683), ei van olifantsvogel (201449), botten van een moa (221031), Filipijnse neushoornvogel (72858), aepyornisei (201449)						
Categorie	A 10 % - B 72 % - C 16 % - D 2 %						
NL	<p>Deze collectie bevat opgezette vogels, balgen, skeletten, schedels, vloeistofpreparaten, eieren en nesten. Uit vrijwel alle zoögeografische gebieden zijn soorten vertegenwoordigd. De nadruk ligt op vogels uit de voormalige Nederlandse koloniën en het palearctisch gebied, m.n. Nederland. De collectie bevat ook zeldzame en bedreigde (sub)tropische soorten (CITES).</p> <p>Met name de opgezette vogels, 3267 stuks, zijn van belang. De meeste inheemse soorten zijn aanwezig waaronder verschillende soorten van de Rode lijst. Bij de opgezette vogels is een grote diversiteit van houdingen zoals baltsend, parend, jongen voerend, nestelend en vliegend gerealiseerd. Door deze natuurlijke houdingen is deze collectie binnen Nederland bijzonder.</p>						
DH	<p>Een belangrijk onderdeel van deze collectie vormen de vogels uit de Haagse regio. Museon-Omniversum vervult hiermee zijn rol als natuurhistorisch kernmuseum voor de Haagse regio. In de collectie zijn bovendien opgezette vogels uit de collectie van de voormalige Haagse en Wassenaarse dierentuinen opgenomen.</p>						
MUS	<p>Deze collectie ondersteunt de thematiek van Museon-Omniversum. Soorten verleggen hun leefgebied als gevolg van menselijk ingrijpen of door de mens geïnduceerde veranderingen waaronder die van het klimaat. Daarnaast vormen de vogels, doordat ze ook zelfs in de binnenstad vaak gezien worden, een goed middel om gevoel en respect voor de natuur bij te brengen.</p> <p>Deze collectie wordt zeer regelmatig ingezet voor tentoonstellingen in Museon-Omniversum. Ook worden exemplaren geregeld door derden vaak in bruikleen gevraagd.</p>						
Verzamelbeleid	<p>Den Haag en omstreken.</p> <p>Opgezette dieren uit oude, bestaande collecties komen in aanmerking voor verwerving, mits voorzien van de juiste pedigree.</p> <p>Soorten die de mogelijkheid of juist de onmogelijkheid laten zien om zich aan veranderingen in een biotoop, klimaatverandering of de invloed van de mens aan te passen.</p>						

	Soorten waarmee de mens een economische of sociale relatie heeft. Invasieve soorten.
--	---

Zoogdieren						3.630 stuks / \approx 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his
Geografie	Bijna alle continenten, vooral Nederland, Indonesië, Suriname en diverse eilandgroepen						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	o.a. ottercivetkat (95147), doeklangoer (72626), netgiraffe: opgezet en skelet (20700), potvis skelet (100000), schedel Sumatraanse neushoorn (44207), schedel Javaanse neushoorn (58875), narwaltand (58076), skelet van aye-aye (101593), Javaanse panter (41211), bongo (115995), chimpansee (218581), chimpanseeskelet (58718), Borneose orang-oetan (211879), gorilla (90123), tijger (220660), gramperdolfijn						
Categorie	A 3 % - B 85 % - C 7 % - D 5 %						
NL	Deze verzameling bestaat uit opgezette zoogdieren, skeletmateriaal, schedels, jachttrofeeën, vloeistofpreparaten en diverse onderdelen van dieren zoals huiden en nagels. Er zijn ook zeldzaamheden van nationaal belang vertegenwoordigd, zoals het complete skelet van de 'Egmondse' potvis uit 1979. Spectaculair is het skelet en het opgezette dier van een mannetjesgiraf 'Mark' uit Diergaarde Blijdorp; de opgezette giraf maakt momenteel deel uit van de vaste opstelling van Naturalis. Vanaf 2024 maakt ook de Sumatraanse tijger Hermes uit Diergaarde Blijdorp deel uit van de collectie van Museon-Omniversum.						
DH	Historisch van belang voor de Haagse regio is de aanwezigheid van dieren afkomstig uit de voormalige dierentuinen van Den Haag en Wassenaar.						
MUS	De collectie bevat vertegenwoordigers uit vele biota en ecosystemen: tropisch regenwoud, de gematigde streken, de poolstreek, woestijnen, eilanden enz. Hierdoor valt de mogelijkheid of juist onmogelijkheid van soorten om zich aan te passen aan veranderende omstandigheden, bijvoorbeeld klimaatverandering of menselijke activiteit, inzichtelijk te maken. In deze collectie zitten ook invasieve soorten; zij illustreren onderwerpen als klimaatverandering of globalisering, maar zorgen vaak ook voor complexe problemen voor de inheemse soorten. De collectie heeft naast deze biologische ook een culturele betekenis. Ze reflecteert onze koloniale geschiedenis en bevat soorten waarmee de mens een belangrijke relatie heeft. Ook laat de collectie dankzij haar ouderdom de ontwikkeling binnen het vak van preparateur goed zien.						
Verzamelbeleid	Den Haag en omstreken. Opgezette dieren uit oude, bestaande collecties komen in aanmerking voor verwerving, mits voorzien van de juiste pedigree. Soorten die de mogelijkheid of juist de onmogelijkheid laten zien om zich aan veranderingen in een biotoop, klimaatverandering of de invloed van de mens aan te passen.						

	Soorten waarmee de mens een economische of sociale relatie heeft. Invasieve soorten.
--	---

Collectiegroep Ongewervelden

<i>Crustacea</i>						380 stuks / \approx 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereldwijd, Europa, Nederland						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. Zuiderzeekrabbetje (91909), Europese rivierkreeft (219743)						
Categorie	A 1 % - B 89 % - C 5 % - D 5 %						
MUS	Deze verzameling bestaat voornamelijk uit kreeften, krabben en garnalen. De collectie speelt een rol bij het aangeven van de waarde van deze diergroep binnen het complexe zee-ecosysteem en bij het thema biodiversiteit. De collectie heeft in de eerste plaats een educatieve waarde.						
Verzamelbeleid	Den Haag en omstreken. Bedreigde soorten uit oudere collecties. Soorten waarmee de mens een belangrijke relatie heeft, zoals parasieten en plaagdieren. Soorten die ook als voedselbron dienen. Soorten die een sleutelrol spelen in het ecologisch systeem. Invasieve soorten.						

<i>Insecten</i>						61.000 stuks / \approx 1 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	hist.
Geografie	Wereldwijd, Europa, Nederland						
Zeldzaamheden	Ja		Belang	Nationaal			
Topstukken	Type-exemplaren						
Categorie	A 5 % - B 85 % - C 5 % - D 5 %						
	De collectie Insecten omvat met name vlinders, kevers, waterwantsen, bijen en wespen, maar ook alle andere groepen zijn aanwezig.						
NL	De collectie bevat verschillende type-exemplaren aan de hand waarvan nieuwe soorten beschreven zijn door gastwetenschappers en onze conservatoren. Dit is het geval bij de waterkers en waterwantsen.						
DH	De collectie is in de jaren 1980 aangevuld met de collectie uit de 2e Gemeentelijke HBS, het Thorbeckelyceum in Den Haag. Aan deze school was de nestor van de Nederlandse coleopterologie, jhr. dr. Ed. Everts, verbonden als leraar biologie. Zijn hoofdcollectie is naar het NCB (Naturalis) in Leiden gegaan, maar duplicaten zijn op school achtergebleven en nu in de collectie van Museon-Omniversum opgenomen. De waarde hiervan is vooral gelegen in de biogeografische gegevens die met de collectie verbonden zijn. Het zwaartepunt ligt in de regio Den Haag, onder andere Meyendel.						

MUS	<p>De wereld is zonder insecten niet voor te stellen. Het is veruit de belangrijkste en talrijkste groep levende dieren. Zonder insecten kan de mens niet bestaan. Voor zijn voedselvoorziening is de mens afhankelijk van bestuiving van de voedselgewassen door insecten. Sommige soorten zijn zelf een voedselbron. Aan de andere kant wordt de mens ook geplaagd door insecten. Ze brengen ziektes over en zijn ons vaak tot last. Binnen het thema biodiversiteit leveren de insecten een van de meest basale voorbeelden. Globalisering en de verspreiding van insecten gaan hand in hand. Wij reizen over de hele wereld nemen insecten mee naar voor hun onbekende continenten met onvoorziene gevolgen. Australië is het bekendste voorbeeld.</p> <p>Bij onze thematiek is de collectie insecten dan ook goed te gebruiken. Ook voor het uitleggen van allerlei biologische processen zoals evolutie en symbiose zijn insecten geschikt. Bovendien is er een aantal mooie voorbeelden om parallellen te leggen met de mens.</p> <p>De collectie is afkomstig uit Europa en onze voormalige koloniën, maar ook zijn delen afkomstig uit Argentinië en Kenia. Een groot deel is geschikt vanwege zijn schoonheid of om verwondering te wekken. Een ander deel heeft wetenschappelijke waarde.</p>
Verzamelbeleid	<p>Den Haag en omstreken.</p> <p>Bedreigde soorten uit oudere collecties.</p> <p>Soorten waarmee de mens een belangrijke relatie heeft, zoals parasieten en plaagdieren.</p> <p>Soorten die ook als voedselbron dienen.</p> <p>Soorten die een sleutelrol spelen in het ecologisch systeem.</p> <p>Invasieve soorten.</p>

<i>Mollusca</i>						28.780 stuks / ≈ 22 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereldwijd, Europa, Nederland						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. papiernautilus (89533), doopvontschelp (217866), <i>Calyptogena magnifica</i> Boss & R. D. Turner, 1980 (232202)						
Categorie	A 1% - B 70% - C 20% - D 9%						
MUS	<p>Deze grote en soortenrijke collectie is bij uitstek geschikt om het thema biodiversiteit te illustreren. De complexe levenswijzen maken deze groep belangrijk voor het gebruik in lessen en tentoonstellingen. Sommige soorten worden op diverse manieren door de mens gebruikt, als voedsel en zelfs als geld.</p>						
Verzamelbeleid	<p>Den Haag en omstreken.</p> <p>Bedreigde soorten uit oudere collecties.</p> <p>Soorten waarmee de mens een belangrijke relatie heeft, zoals parasieten en plaagdieren.</p> <p>Soorten die ook als voedselbron dienen.</p> <p>Soorten die een sleutelrol spelen in het ecologisch systeem.</p> <p>Invasieve soorten.</p>						

<i>Zuid-Hollandse zoetwatermacrofauna</i>					37.000 stuks / ≈ 0 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Zuid-Holland						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	Soorten van de rode lijst, zoals waterroofkever <i>Graphoderus zonatus</i> (Hoppe, 1795)						
Categorie	A 1 % - B 90 % - C 9 % - D 0 %						
	Deze collectie documenteert de zoetwatermacrofauna (insecten, weekdieren, wormachtigen en schaaldieren) van de provincie Zuid-Holland.						
NL	De soortensamenstelling verschaft informatie over de waterkwaliteit. De collectie heeft daarom een hoge ijk- en verificatiewaarde. Ze is een schoolvoorbeeld van analyses over veranderingen in ons milieu en hoe collecties daar een rol in spelen. De monsters werden genomen in de jaren 1980. Ze laten een tijdopname zien van de zoetwaterfauna, zijn zeer goed omschreven en verkeren in uitstekende staat en zijn belangrijk binnen de Collectie Nederland.						
DH	Het onderzoek was met name voor het verkrijgen van een overzicht van de biodiversiteit in de provincie Zuid-Holland van groot belang. In de collectie weerspiegelt zich de rijkdom van de fauna van de provincie Zuid-Holland en de verspreiding van de diergroepen.						
MUS	De educatieve waarde van deze collectie ligt in de mogelijkheid deze collecties te gebruiken om veranderingen in de aquatische macrofauna te illustreren door veranderingen in het milieu.						
Verzamelbeleid	Wordt niet op verzameld.						

<i>Overige ongewervelden</i>					1.650 stuks / ≈ 95 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereldwijd, Europa, Nederland						
Zeldzaamheden	Nee	Belang	Lokaal				
Topstukken							
Categorie	A 0 % - B 80 % - C 10 % - D 10 %						
MUS	De collectie bevat koralen, zakpijpen, mosdierpjes, sponzen, wormen, zeesterren, inktvissen etc. De waarde is voornamelijk educatief.						
Verzamelbeleid	Den Haag en omstreken. Bedreigde soorten uit oudere collecties. Soorten waarmee de mens een belangrijke relatie heeft, zoals parasieten en plaagdieren. Soorten die ook als voedselbron dienen. Soorten die een sleutelrol spelen in het ecologisch systeem. Invasieve soorten.						

Collectiegroep Botanie

<i>Herbarium</i>						15.790 stuks stuks / ≈ 54 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa, Amerika, Nederland						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken							
Categorie	A 5 % - B 85 % - C 10 % - D 0 %						
	Het herbarium bestaat voor het overgrote deel uit vaatplanten aangevuld met een kleine collectie wieren en korstmossen. De nadruk ligt op Nederland en Europa, al zijn er ook sets van planten uit onder andere India en Amerika.						
DH	Belangrijk binnen deze collectie zijn de Haagse vaatplanten, die de botanische verscheidenheid van de stad Den Haag rond het midden van de vorige eeuw laat zien. De kern wordt gevormd door de collecties van Marquardt en Mol. Ze hebben als lokale collecties een bijzondere positie binnen de collectie Nederland.						
MUS	Deze collectie dient vooral als ondersteuning bij bijvoorbeeld het thema biodiversiteit of klimaatverandering, maar ook voor meer ecologische en andere thema's heeft de collectie belang.						
Verzamelbeleid	Den Haag en omstreken. Planten uit andere regio's die symbool staan voor het verdwijnen van de biodiversiteit. Medicinale planten. Invasieve soorten.						

<i>Zaden en houtmonsters</i>						1.500 stuks / ≈ 10 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa, Amerika, Nederland						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken							
Categorie	A 2 % - B 65 % - C 18 % - D 15 %						
	De zaden, vruchten en houtmonsters zijn studiecollections die in het verleden gebruikt zijn in het land- en tuinbouwonderwijs. De houtmonsters zijn voor een deel afkomstig uit de voormalige koloniën, waar ze als referentiesets voor de bosbouwbedrijven dienden.						
MUS	De herkomst van een belangrijk deel van het materiaal zorgt voor een duidelijke relatie met het thema kolonialisme: ze speelden een rol in het onderwijs van mensen die later in de koloniën aan om onderscheid tussen houtsoorten te leren in relatie tot duurzaamheid met als doel het publiek aan te zetten tot verantwoord aankopen van duurzaam hout. Ook worden deze collectie gebruikt om te laten zien welke rol zaden spelen in archeologisch en forensisch onderzoek.						
Verzamelbeleid	Spectaculaire zaden en vruchten van vooral in de tropen voorkomende soorten.						

	Zaden en vruchten die een voedselbron voor de mens vormen en nog niet in de collectie aanwezig zijn. Invasieve soorten.
--	--

Collectiegroep Gesteenten en mineralen

<i>Gesteenten</i>					10.260 stuks / ≈ 73 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereld						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	o.a. kogeldioriet (44794), banded iron formation (75171), metaconglomeraat (141410), plastiglomeraat (234622), KT-gesteente (234625), granaatglimmerschist (75274)						
Categorie	A 5 % - B 10 % - C 75 % - D 10 %						
	Deze collectie bevat alle stollings-, sedimentaire- en metamorfe gesteenten. Dit is inclusief de erts en andere delfstoffen, maar exclusief de minerale erts en delfstoffen. Onder de stollingsgesteenten verstaan we alle gesteenten die uit magma of lava gestold zijn. Een belangrijke groep hierbinnen zijn de IJslandse lavagesteenten. Sedimentaire gesteenten zijn alle gesteenten die zijn ontstaan uit erosiemateriaal van oudere gesteenten. Metamorfe gesteenten zijn stollings- of sedimentaire gesteenten die door druk en/of temperatuur van vorm en mineraalsamenstelling zijn veranderd. Gekoppeld aan de zwerfstenen in deze gesteentecollectie zijn circa 2.000 slijpplaatjes: dunne doorsneden van gesteenten waarmee onder een polarisatiemicroscop de exacte samenstelling van elk gesteente kan worden vastgesteld. Dit werk wordt gedaan voor petrologisch onderzoek, een onderdeel van alle aardwetenschappen. Helaas is de directe link tussen de slijpplaatjes en de gesteenten waarmee ze zijn verbonden in de loop der jaren voor een deel verloren gegaan.						
NL	In deze collectie bevindt zich een groot aantal gidsgesteenten: zwerfstenen die tijdens de voorlaatste ijstijd (het Saalien) vanuit Scandinavië door het landijs zijn getransporteerd en in onze streken achtergelaten. Van een deel van de zwerfstenen in deze collectie is zowel de exacte herkomst in Scandinavië als de exacte vindplaats in Nederland bekend. Aan de hand van deze zogeheten gidsgesteenten is te reconstrueren hoe de bewegingsrichting van het landijs was. De collectie is daarmee van wetenschappelijke en educatieve waarde.						
DH	De kern van deze collectie wordt gevormd door de oude collecties van de heren Vrijman en Westhoff, die in de jaren 1940-1970 bijeen zijn gebracht. Als zodanig vormen ze een onderdeel van de geschiedenis van de Nederlandse, c.q. Haagse amateurgeologie.						
MUS	Deze collectie vormt de basis van de geologie. Aan de hand van een uitgebreide collectie gesteenten kunnen in diverse educatieve programma's de wording van de aarde en de meeste geologische processen worden geïllustreerd.						
Verzamelbeleid	Wordt niet op verzameld.						

<i>Mineralen</i>					2.750 stuks / ≈ 100 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa, Noord- en Zuid-Amerika, Afrika						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Regionaal/lokaal				
Topstukken	o.a. bergkristal (75205), amethyst (108578), malachiet met azuriet (71952), rookkwarts (86407), krokoiet (75341), pyriet (112601), galeniet (65590), hematiet (82334)						
Categorie	A 5 % - B 20 % - C 65 % - D 10 %						
	Mineralen zijn de bouwstenen van de aarde. De meest voorkomende mineralen vormen in een specifieke samenstelling en verhouding de grote gesteentemassa's in de aardkorst. Door geologische processen komen er in de natuur ruim vierduizend verschillende mineralen voor als vaste stof. In deze collectie zijn de belangrijkste mineralen vertegenwoordigd.						
MUS	<p>Mineralen zijn voor de mens van onmisbaar belang. De geschiedenis van de mens is nauw verbonden met het gebruik van mineralen. Al vroeg werden ertsrijke gesteenten verzameld voor de vervaardiging van ijzeren, koperen en bronzen voorwerpen. De aanwezigheid van mineralen is dan ook één van de redenen waarom mensen zich in het verleden op bepaalde plekken hebben gevestigd.</p> <p>Mineralen worden verwerkt in veel van producten die wij in het dagelijks leven gebruiken. Calciet wordt in tandpasta verwerkt, veldspaten vormen het hoofdbestanddeel van schuurmiddelen. De computer kan niet zonder kwarts, koper en andere mineralen; de mobiele telefoon zou niet functioneren zonder goud, tin en wolfram. Het gebruik van deze mineralen kent ook een keerzijde: slechte arbeidsomstandigheden, slavernij, oorlogen, milieuvervuiling en aantasting van het landschap zijn slechts enkele negatieve gevolgen van de delving van mineralen. De mineralencollectie van Museon-Omniversum kan op al deze thema's worden ingezet.</p>						
Verzamelbeleid	<p>Mineralen die van economisch belang zijn.</p> <p>Mineralen die ecologische impact hebben.</p> <p>Mineralen die van onmisbaar belang zijn voor de ontwikkeling van producten .</p>						

Collectiegroep Fossielen

Al vroeg heeft de vondst van fossielen mensen gestimuleerd om de aarde beter te begrijpen. Waarom worden er in hooggebergten fossiele schelpen aangetroffen, ver van de kust vandaan? Waarom komt een bepaald fossiel alleen in die ene gesteentelaag voor? Waarom komen veel van de soorten die we als fossiel kennen nu niet meer voor? Het antwoord op deze vragen heeft voor een revolutie in het menselijk denken gezorgd en ligt aan de basis van het inzicht in stratigrafie, platentektoniek en gebergtevorming. Vooral ook heeft het voor een fundamentele verschuiving gezorgd in ons denken over de oorsprong en ontwikkeling van het leven op aarde.

<i>Plantfossielen</i>					460 stuks / ≈ 99 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	ind.	ind.	nat.	his.
Geografie	Zuid-Limburg, Indonesië, Duitsland, Verenigde Staten, Frankrijk						
Zeldzaamheden	Nee	Belang			Lokaal		
Topstukken	o.a. bladafdruk van <i>Ginkgo andiantoides</i> (86775), versteend hout (96319 en 86766), fossiele zaadvaren (200936)						
Categorie	A 10 % - B 20 % - C 65 % - D 5 %						
	Vrijwel alle fossielencollecties betreffen dierfossielen. Plantfossielen zeggen echter heel veel over de ecosystemen die miljoenen jaren geleden bestonden en zijn daarom belangrijk om geologische tijdperken te illustreren. De collectie omvat fossielen uit het Carboon van Noordwest-Europa en bladafdrukken en versteend hout afkomstig uit onder andere Indonesië, Duitsland, Frankrijk en de Verenigde Staten. Daaronder bevindt zich een aantal topstukken.						
MUS	De plantfossielen illustreren de kennis over en het onderzoek naar klimaatveranderingen en platentektoniek. Daarnaast zijn ze een belangrijke variatie in presentaties naast de dierfossielen.						
Verzamelbeleid	Fossielen die het verhaal van de klimaatverandering illustreren. Fossielen die nog ontbreken om de verschillende fasen van de evolutie te illustreren.						

<i>Schotland & Orkneyeilanden</i>					40 stuks / ≈ 93 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Schotland & Orkneyeilanden						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	o.a. kaakloze vis (96315), kwastvinnige (108512), zeeschorpioen (109608)						
Categorie	A 55 % - B 45 % - C 0 % - D 0 %						
	De Schotse fossielen hebben een Silurische ouderdom, 438 tot 408 miljoen jaar geleden. De collectie omvat vooral kaakloze vissen, kreeftachtigen, zeeschorpioenen, plantaardig materiaal en enkele mollusken. Van deze collectie is onder de titel 'Contouren van een ver verleden' door Marc Alferink in 1994 een catalogus geschreven. De fossielen uit de Orkneyeilanden en het noordelijke puntje van Schotland komen uit respectievelijk het 'Sandwich Fish Bed' en het 'Achanarras Fish Bed'. De fossielen hebben een ouderdom van 386 tot 377 miljoen jaar, ofwel Midden Devoon. Vaak worden zij gevonden in enigszins oliehoudende leistenen die aangetroffen worden binnenin een dikke laag zandsteen, de zgn. 'Middle Old Red Sandstone'.						
MUS	Deze fossielen zijn belangrijk in educatie omtrent evolutie. Vissen zijn de voorouders van alle gewervelde dieren, dus ook van de mens. Deze oudste visfossielen maken het mogelijk iets van deze eerste ontwikkeling te tonen aan het publiek.						
Verzamelbeleid	Wordt niet op verzameld.						

<i>Bundenbach</i>						40 stuks / ≈ 98 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Hunsrück (Duitsland)							
Zeldzaamheden	Ja	Belang		Nationaal				
Topstukken	o.a. slangster (86923), zeelelie (109694, 109691)							
Categorie	A 45 % - B 32 % - C 23 % - D 0 %							
	De fossielen van Bundenbach zijn afkomstig uit leisteen uit de Hunsrückschiefer van het Duitse Rijnleisteengebergte. Het gesteente stamt uit het Onder-Devoon, 409 tot 386 Ma geleden. Deze collectie is een mooi voorbeeld van het leven in zee uit die tijd. De fossielen uit Bundenbach zijn over het algemeen gepyritiseerd, maar ze blijven meestal goed bewaard in tegenstelling tot veel andere gepyritiseerde fossielen. Het prepareren van de Bundenbach-fossielen is een vak apart en vereist veel ervaring.							
NL	Een belangrijk deel van onze collectie is verzameld en uitgerepareerd door Wouter Südkamp. Hij is een specialist op dit gebied, die ook veel over deze fossielen gepubliceerd heeft. De collectie bestaat uit onder andere trilobieten, mollusken, stekelhuidigen en zeesterren. Deze collectie is van goede kwaliteit en zeer waardevol.							
Verzamelbeleid								

<i>Solnhofen</i>						80 stuks / ≈ 100 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Omgeving Solnhofen (Duitsland)							
Zeldzaamheden	Ja	Belang		Nationaal				
Topstukken	o.a. pterosauriër (164484), garnaal (82524), degenkrab (82523)							
Categorie	A 15 % - B 35 % - C 50 % - D 0 %							
	De collectie fossielen uit Solnhofen en Eichstätt is afkomstig uit een zeer fijnkorrelige kalksteen, de zogeheten lithografische kalksteen, die wereldberoemd is om de bijzondere preservatie van deze fossielen. De ouderdom van het materiaal is ongeveer 148 miljoen jaar, ofwel Boven-Jura. In dit gesteente zijn fantastische details van de fossielen bewaard gebleven. Deze collectie bestaat voornamelijk uit geleedpotigen, koppotigen, vissen, insecten en de vlerk van een Pterosauriër, een vliegend reptiel.							
MUS	Deze afzetting is onder andere bekend van de Archeopteryx, de 'oervogel', waarvan Museon-Omniversum twee afgietsels en reconstructies in de collectie heeft. Deze 'dinovogel' spreekt zeer tot de verbeelding en speelt een belangrijke rol in het verhaal over evolutie.							
Verzamelbeleid	Wordt niet op verzameld.							

<i>Araripegebied</i>					45 stuks / ≈ 100 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Araripe (Brazilië)						
Zeldzaamheden	Ja	Belang		Nationaal			
Topstukken	o.a. Coelacanth (107979), Beenvis (86733 en 86756), Tarpenachtige (86751)						
Categorie	A 60 % - B 30 % - C 10 % - D xx %						
NL	<p>Museon-Omniversum bezit een unieke en zeer fraaie collectie visfossielen uit het Araripegebied. Het is een wereldberoemde vindplaats waarvan veel verschillende soorten zijn beschreven. De fossielen hebben een ouderdom van ongeveer 110 miljoen jaar. De vondsten in het gebied duiden op het uitsterven van een complete vissenpopulatie op één bepaald moment. Het is de tijd dat Zuid-Amerika en Afrika van elkaar losbreken en de zuidelijke Atlantische Oceaan begint te ontstaan. Mogelijk heeft er een enorme vulkaanuitbarsting plaatsgevonden die de dood van de vissen veroorzaakte en een bijzonder milieu creëerde waarin de dode vissen zeer goed bewaard bleven, vaak in driedimensionale vorm compleet met hun inwendige structuren.</p>						
MUS	<p>Deze fossielen zijn zeer geschikt voor educatie omtrent platentektoniek en het ontstaan van de continenten. Ook zijn ze vanwege hun beeldende preservatie goed vergelijkbaar met de huidige vissen. Ze zijn goed bruikbaar bij presentaties van andere vakgebieden, zoals biologie.</p>						
Verzamelbeleid	Wordt niet op verzameld.						

<i>Barnsteen</i>					320 stuks / ≈ 19 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Baltische landen						
Zeldzaamheden	Ja	Belang		Nationaal/internationaal			
Topstukken							
Categorie	A 10 % - B 40 % - C 45 % - D 5 %						
	<p>Barnsteen is een fossiel hars, geproduceerd door coniferen. Dit hars wordt afgescheiden door scheuren en wonden van deze bomen. Terwijl het nog zacht en plakkerig is, kan het insecten vangen en insluiten. Later, als de vluchtige stoffen uit het hars zijn verdampt wordt het hard en uiteindelijk, na miljoenen jaren en afhankelijk van het sediment waarin het zich bevindt, barnsteen. Insecten zijn de meest voorkomende organismen in barnsteen en zijn vaak volledig bewaard gebleven, zij het dat ze volledig zijn uitgedroogd. Behalve insecten zijn er ook (delen van) planten, spinnen, schaaldieren, slakken, haar van zoogdieren, veren, kleine hagedissen en is zelfs een keer een kikker in barnsteen gevonden.</p> <p>Barnsteenafzettingen kunnen in leeftijd variëren van Onder-Krijt tot Holoceen. Het bekendste barnsteen komt van de kust van de Baltische Zee. Het coniferenwoud in dit gebied was ondergelopen gedurende een marine transgressie in het Vroeg-Oligoceen. Het marine sediment begroef de bomen en het barnsteen dat ze bevatten.</p>						

MUS	Barnsteen spreekt tot de verbeelding. Barnsteen is één van de oudste als sieraden gebruikte steen. Recentelijk is deze weer populair. Aan de hand van een klein deel van de collectie is dan ook het culturele belang duidelijk te maken. Daarnaast belichten barnsteen en zijn fossiele insluitingen een speciale vorm van fossilisatie en tonen deze objecten de vroege ontwikkeling van de insectengroep aan: insecten zijn de meest voorkomende organismen in barnsteen. Vaak zijn ze volledig bewaard gebleven.
Verzamelbeleid	Wordt niet op verzameld.

<i>Fossiele ongewervelden</i>						36.860 stuks / ≈ 8 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Gehele wereld, met name Marokko en Europa (Eifel, Ardennen, Limburg)						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	o.a. ammonieten (96318, 112651, 208106) trilobiet (112652, 112658), nautilus (114301), zeelelie (93880)						
Categorie	A 0,5 % - B 7,5 % - C 90 % - D 2 %						
	Deze collectie biedt een grote dwarsdoorsnede van fossielen van allerlei ongewervelden, van eencellige organismen tot grote ammonieten (inktvis). Elke diergroep is vertegenwoordigd.						
NL	Een belangrijk onderdeel van deze collectie vormen de voorwerpen die in de periode 1957-1977 zijn verzameld door de heer Streutgers. Het is een grote verscheidenheid mollusken verzameld door een kenner die bij leven lid was van de Werkgroep voor Tertiaire en Kwartaire Geologie (WTKG). De collectie heeft inhoudelijke en wetenschappelijk waarde.						
MUS	Aan de hand van deze collectie kunnen belangrijke processen als platentektoniek, continentverschuiving en klimaatverandering worden geïllustreerd, evenals evolutie en biodiversiteit door de tijd heen.						
Verzamelbeleid	Wordt niet op verzameld.						

<i>Fossiele gewervelden</i>						850 stuks / ≈ 69 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Vooral Europa						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Internationaal				
Topstukken	o.a. Allosaurus (200000), Ichthyosaurus (96270) , Micromelerpeton (96284), Dyrosaurus (228050), Dinosaurus-ei (230999), Fossiele vogel (141245)						
Categorie	A 5 % - B 20 % - C 65 % - D 10 %						
	De fossielen in deze collectie bestaan grotendeels uit fossielen van dinosauriërs, paardachtigen, mammoeten, maashagedissen, walvissen, dolfinen, haaien en diverse andere vissen. Van indrukwekkend groot (de Allosaurus) tot kleine details (haaiantanden), ze spreken tot de verbeelding.						

NL	De topstukken binnen deze collectie zijn uniek en binnen de collectie Nederland van groot belang. De Ichtyosaurus is door zijn omvang en compleetheid zelfs van internationaal belang.
MUS	Een aantal van deze fossielen is indrukwekkend en vertelt een aansprekend of herkenbaar verhaal. In het verhaal van de evolutie en de ontwikkeling van de aarde mogen deze niet ontbreken.
Verzamelbeleid	Fossielen die het verhaal van de klimaatverandering illustreren. Fossielen die nog ontbreken om de verschillende fasen van de evolutie te illustreren.

<i>Pleistocene zoogdieren</i>					310 stuks / ≈ 95 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	West-Europa (vrnl. Nederland)						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Regionaal/lokaal				
Topstukken	o.a. poot holenbeer (96317), schedel steppenwisent (96317) onderkaak nijlpaard (216243), haar van een wolharige mammoet (99925), schedel reuzenhert (108557)						
Categorie	10 % - 35 % - 50 % - 5 %						
	In het begin van het Pleistoceen waren de ijstijden nog niet zo koud en de warme tijden zelfs warmer dan het klimaat nu is. De zoogdierfauna bestond onder meer uit neushoorns, herten, paarden, verschillende olifantachtigen, bevers, beren en hyena's en was goed aan de hoge temperaturen aangepast. De collectie in Museon-Omniversum omvat voornamelijk fossielen van dieren die gedurende het koudste gedeelte van het Pleistoceen geleefd hebben, zoals de mammoet, wisent en holenbeer. Het zijn dieren die goed aangepast waren aan het kouder wordende klimaat. Deze collectie is voor een groot deel tentoongesteld in het Museonder op de Hoge Veluwe.						
NL	Deze fossielen tonen heel goed dat er in Nederland een ander klimaat en landschap is geweest en daarmee ook een heel andere fauna dan nu: een onderwerp dat zeer tot de verbeelding spreekt en vaak in educatieve activiteiten en tentoonstellingen aan bod komt.						
DH	De vondsten afkomstig van de zandopspuitingen in Den Haag geven aan deze collectie een Haags belang.						
Verzamelbeleid	Fossielen die bij zandopspuitingen t.b.v. kustversterking in Zuid-Holland worden gevonden en de, nu onder het zeeniveau liggende, landschappen, maar ook flora- en fauna-elementen vertegenwoordigen en hun aanwezigheid aantonen.						

Collectiegroep Natuurhistorische representaties

Deze collectiegroep bevat modellen, afgietsels, tekeningen en reconstructies, in de regel voor tentoonstellingen of andere educatieve doeleinden vervaardigd.

<i>Geologische replica's, modellen, afgietsels en tekeningen</i>						135 stuks / ≈ 100 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	hist.	
Geografie	n.v.t.							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. maquette van de Rijn, modellen vervaardigd door Mieneke van Gogh							
Categorie	A 15 % - B 50 % - C 30 % - D 5 %							
MUS	Voor tentoonstellingsdoeleinden wordt er geregeld opdracht gegeven voor het vervaardigen van modellen, afgietsels of replica's. Deze collectie is van wisselende kwaliteit. Voorwerpen zonder tentoonstellingskwaliteit worden in de toekomst overgeheveld naar de gebruikscollectie.							
Verzamelbeleid	Voor tentoonstellingen.							

<i>Zoölogische modellen en tekeningen</i>						320 stuks / ≈ 100 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	hist.	
Geografie	n.v.t.							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal					
Topstukken	o.a. Neanderthalervrouw door Kennis & Kennis (163688), andere vroege mensachtigen (221436 t/m 221440, 201450, 211875), modellen van Archaeopteryx (84574, 141880), coelacanth (163636), reuzenalk (47702), dodo (54790), olifantsvogel (163689)							
Categorie	A 10 % - B 85 % - C 4 % - D 1 %							
NL	Door het aantal en de kwaliteit van de modellen neemt deze collectie een unieke plaats in binnen de collectie Nederland. Vooral de modellen van de uitgestorven mensachtigen illustreren goed de wetenschappelijke ideeën over de evolutie van de mens.							
MUS	In de collectie zijn modellen en tekeningen van hedendaagse, maar ook uitgestorven zoogdieren, vissen, insecten en mensachtigen ondergebracht. Deze collectie is uit educatief en esthetisch en in enkele gevallen wetenschappelijk oogpunt van belang.							
Verzamelbeleid	Iconische objecten.							

<i>Botanische en mycologische modellen</i>						190 stuks / ≈ 100 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	hist.	
Geografie	n.v.t.							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	Modellen van Robert Brendel.							
Categorie	A 75 % - B 23 % - C 2 % - D 0 %							
MUS	Plant- en paddenstoelmodellen werden vroeger veel in het onderwijs gebruikt. De plantmodellen dateren van omstreeks 1880 tot de jaren 1960. De paddenstoelmodellen zijn van een iets latere periode. De meeste modellen zijn van vaatplanten. De collectie is							

	van goede kwaliteit. De waarde ligt behalve in het culturele vlak vooral in de educatieve sfeer. Deze collectie is ook uitstekend inzetbaar bij exposities.
Verzamelbeleid	Modellen van voedsel- en handelsgewassen. Modellen van soorten die de mogelijkheid of juist de onmogelijkheid laten zien om zich aan veranderingen in een biotoop, klimaatverandering of de invloed van de mens aan te passen.

5.2 Collecties Cultuur

De collecties Cultuur waren voorheen verdeeld over geschiedenis en volkenkunde. De volkenkundige collecties zijn voornamelijk op regio en cultuur geordend. De voormalige collecties Geschiedenis en archeologie daarentegen zijn thematisch geordend. Uit praktische overweging handhaven we de bestaande indeling; anders zouden we immers per object deze voorwerpen moeten overhevelen naar andere, nieuwe collecties.

Collectiegroep Azië

<i>Indo-Javaans</i>					260 stuks / ≈ 100 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	hist.
Geografie	Java						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	o.a. beeld Visnu (7538), beeld Brahma (48657)						
Categorie	A 10 % - B 75 % - C 15 % - D 0 %						
NL	De collectie Indo-Javaans omvat Javaanse bronzen uit de Hindoe-periode van Indonesië. De voorwerpen in deze collectie lopen uiteen van bronzen schalen en sculpturen, aardewerken figuren en –fragmenten, sieraden en spiegels. Met deze collectie wordt een goed beeld geschetst van een belangrijke periode in de geschiedenis van Indonesië.						
MUS	Deze collectie geeft een goed voorbeeld van culturele integratie. Aan het begin van onze jaartelling werd op Java door zeelieden, handelaars, geleerden en priesters de Indische Hindoe-cultuur geïntroduceerd. Deze mengde zich met inheemse cultuur waarmee de Hindoe-Javaanse periode begon. De vermenging van het oorspronkelijke animisme en de Hindoe-cultuur is tot op de dag van vandaag zichtbaar in Indonesië.						
Verzamelbeleid	Wordt niet op verzameld.						

<i>Indonesische weefsels</i>					1.115 stuks / ≈ 94 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	hist.
Geografie	Indonesië						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal/Internationaal				
Topstukken	o.a. heupdoek Palembang (6825), schouderdoek Minangkabau (6837), hoofddoek Toraja (10707), wikkelrok Dayak (49527), doek Sumba (89469), doek Batak (90595)						
Categorie	A 60 % - B 25 % - C 14 % - D 1 %						
	De collectie Indonesische weefsels omvat kleding en vooral doeken, afkomstig uit de gehele archipel. Weefsels spreken in Indonesië een complexe, symbolische taal. Ze ‘bespreken’ als het ware de belangrijke waarden van de betreffende samenleving. De belangrijkste onderdelen van deze collecties - Palembang & Djambi, Batak en Sumba - zijn goed gedocumenteerd en van context voorzien in catalogi, uitgegeven tijdens een reeks van weefseltentoonstellingen. De overige onderdelen komen van verschillende plekken verspreid over de archipel en zorgen ervoor dat de weefselcollectie een goed overzicht biedt van de diversiteit van de voor Indonesië zo belangrijke weefselcultuur.						

	Binnen deze collectie zijn de weefsels uit Palembang (94 stuks), waaronder oude gouddraadweefsels, Djambi (76 stuks), Sumba (50 stuks) en van de Batak op Sumatra (120 stuks) het belangrijkste.
NL	In deze cultureel-historisch belangrijke collectie bevinden zich zeldzame en zeer waardevolle stukken. De collectie is het resultaat van een kleine eeuw verzamelen. Een groot deel van de weefsels werd bijeengebracht door Nederlandse ambtenaren werkzaam in Indonesië: Hellwig (rond 1905), Voûte en Steinbuch (rond 1925). Zij kochten de doeken vanuit esthetisch oogpunt en bekleedden er aanvankelijk hun huizen mee. Pater Promes, een missionaris die in de jaren 1960 bij de Batak werkte, verzamelde en documenteerde de doeken die de missionarissen traditiegetrouw bij belangrijke ceremonies van de Batak kregen aangeboden en schonk deze collectie van veertig doeken in 1966 aan Museon-Omniversum. Tenslotte voegde een verzamelreis in 1989 van Museon-Omniversum de meer recente Batakweefsels aan de collectie toe.
Verzamelbeleid	Gezien het nationale belang van deze collectie wordt verzameld op weefsels uit Jambi en Palembang, Batak en Sumba. Weefsels die aansluiten bij tenminste een van de verzamelperspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van Museon-Omniversum.

<i>Indonesië overig</i>						5.685 stuks / ≈ 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	hist.
Geografie	Indonesië						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	o.a. beeld Shiva en Parvati (100541), dodenmasker Batak (35381), voorouderbeelden Nias, Javaanse manuscripten, lepels Kai-eilanden, voorouderbeelden Timor (47677, 48894), wajangpoppen (o.a. 327), huismodellen (o.a. 169, 6983)						
Categorie	A 5 % - B 30 % - C 60 % - D 5 %						
	De collectie Indonesië bevat voorwerpen van de verschillende culturen van de archipel, minus de collectie Indo-Javaans en Indonesische weefsels, die in aparte collecties zijn ondergebracht.						
NL	De collectie geeft een goed beeld van de verschillende Indonesische bevolkingsgroepen, zoals de Batak (met waardevolle rituele voorwerpen), de Tobelo of de Dayak. Een verzameling wajangpoppen geeft door zijn grote diversiteit en variatie een goed overzicht van de traditionele wajangcultuur. Een aantal onderdelen van deze collectie is door verzamelreizen in opdracht van Museon-Omniversum tot stand gekomen. Voorwerpen uit Tuban, een regio aan de kust van Noordoost-Java, zijn tussen 1979 en 1990 verzameld door de antropologe Rens Heringa. Antropologe Jet Bakels heeft in 1988 voor het museum op West-Java bij de gesloten gemeenschap van de Badui verzameld. De antropoloog Jos Platenkamp heeft tussen 1979 en 1982 bij de Tobelo op Halmahera verzameld.						

DH	Den Haag heeft een grote Indische gemeenschap. De collectie is voor een deel opgebouwd in de koloniale periode. De wederzijdse beïnvloeding van de Nederlandse en Indonesische cultuur is met deze collectie te illustreren.
MUS	De eerste bewoners van Indonesië kwamen meer dan tienduizend jaar geleden vanuit Zuidoost-Azië naar Indonesië. In de eerste eeuwen na Christus brachten Indiase kooplieden Indonesië in contact met Hindoeïsme en Boeddhisme. Op Java en Sumatra ontstonden Hindoe-Javaanse en Boeddhistische vorstenrijken. Rond 1500 deed de Islam zijn intrede, opnieuw via Indiase handelaren. Met de komst van de Hollanders in 1569 begon ten slotte een koloniale periode die bijna vier eeuwen zou duren. De Indonesië collectie is breed inzetbaar bij het vertellen van dit verhaal over kolonialisme, culturele identiteit, diversiteit en onderlinge beïnvloeding door handel en politiek
Verzamelbeleid	Voorwerpen die aansluiten bij tenminste een van de verzamelperspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van Museon-Omniversum.

<i>Tibet en Nepal</i>						1.430 stuks / ≈ 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	hist.
Geografie	Tibet en Nepal						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	o.a. bronzen beelden (o.a. Aksobhya 10963, boeddha met bodhiboom 10995), thanka's (o.a. 117113) diverse steensculpturen, tent en toebehoren van Yaknomaden (67077)						
Categorie	A 40 % - B 40 % - C 19 % - D 1 %						
NL	<p>Het belangrijkste deel van deze collectie is in de jaren 1960 verzameld door de arts Van der Hoeven en werd in 1974 door Museon-Omniversum aangekocht. Deze collectie omvat o.a. religieuze rolschilderingen (thanka's), bronzen en houten sculpturen, een kleine collectie bijzondere stenen sculpturen.</p> <p>Daarnaast is er de collectie van Jan Boon, die als bergbeklimmer en cineast tussen 1956 en 1989 Tibet, Nepal en Bhutan doorkruiste. Zijn collectie omvat vooral dagelijkse voorwerpen, o.a. kleding, sieraden, amuletten en een tent met toebehoren van de Tibetaanse Yaknomaden – het topstuk uit deze collectie. Van Jan Boon bevindt zich ook een groot aantal films uit deze periode over de Himalaya in de filmcollectie van Museon-Omniversum. De collectie verdient nader onderzocht, aangevuld en gedocumenteerd te worden.</p>						
MUS	Religie is een belangrijk thema binnen het culturele perspectief. Deze collectie bevat een grote hoeveelheid religieuze objecten, waaronder veel topstukken. Zij laten een belangrijk deel van de Tibetaans Boeddhistische cultuur zien.						
Verzamelbeleid	Voorwerpen die aansluiten bij tenminste een van de verzamelperspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van Museon-Omniversum.						

<i>Thailand</i>						1.153 stuks / ≈ 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Thailand						
Zeldzaamheden	Nee	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. bronzen Boeddhabeelden (10758, 10771, 63347), antieke manuscriptenkist (63305), Ahka kleding en zilverwerk						
Categorie	A 5 % - B 20 % - C 65 % - D 10 %						
	Een groot deel van deze collectie is voortgekomen uit een gezamenlijke verzamelreis van de volkenkundige musea, eind jaren '60 van de 20 ^e eeuw. De collectie geeft een overzicht van het dagelijkse plattelandsleven en van de boeddhistische cultuur in dit land.						
MUS	Museon-Omniversum bezit een aantal collecties die een overzichtsbeeld geven van andere samenlevingen dan de Nederlandse. De collectie Thailand is er daar één van. Hiermee kunnen op educatieve wijze de verschillen en overeenkomsten tussen culturen worden verduidelijkt.						
Verzamelbeleid	Voorwerpen die aansluiten bij tenminste een van de verzamel perspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van Museon-Omniversum.						

<i>India</i>						1081 stuks / ≈ 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	India						
Zeldzaamheden	Nee	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. snaarinstrumenten (ektara 10869, sarangi 56686), wieg (67021), Mithila schilderijen, speelgoed						
Categorie	A 5 % - B 45 % - C 45 % - D 5 %						
	Deze collectie is grotendeels voortgekomen uit een verzamelreis van Ellis Mensinga in India in 1981 ten behoeve van de inrichting van een semipermanente tentoonstelling. De collectie geeft op een educatieve wijze een overzicht van het plattelandsleven en de Hindoe-cultuur van dit land. De nadruk ligt op speelgoed, waaronder instructief speelgoed m.b.t. de godenwereld, en zelf gemaakt speelgoed, dat nog altijd in India gebruikt wordt en contrasteert met speelgoed uit de Westerse wereld.						
MUS	Met name de speelgoedcollectie is goed inzetbaar om de verschillen tussen arm en rijk of de thema's armoede, consumptiemaatschappij of hergebruik te illustreren.						
Verzamelbeleid	Voorwerpen die aansluiten bij tenminste een van de verzamel perspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van Museon-Omniversum.						

<i>Azië overig</i>						2.430 stuks / ≈ 83 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	hist.
Geografie	Azië						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. sieraden en dolken uit Oman, Miao kostuums, Sri Lankaanse ziektemaskers, Chinees hofgewaad (65382), lepels Iran (116041 en 116045), noh masker (47798)						
Categorie	A 10 % - B 20 % - C 65 % - D 5 %						

	<p>Deze collectie omvat voorwerpen uit Aziatische landen minus Indonesië, Tibet, Nepal, India en Thailand. Delen van deze collectie zijn dankzij verzamelreizen in opdracht van het museum verworven.</p> <p>De collectie bevat onder meer een belangrijke verzameling maskers uit Sri Lanka, die zowel in de theatercultuur als in rituele ceremonies een rol spelen. Voorwerpen in 1982 verzameld in Turkije schetsen een beeld van het toenmalige plattelandleven in Anatolië en de islamitische cultuur van het land. Eveneens bevindt zich binnen deze grote collectie voorwerpen m.b.t. de islamitische cultuur.</p>
MUS	De diversiteit aan culturen in Azië en daarmee de verscheidenheid aan gewoonten en gebruiken maar ook de vermenging van verschillende culturen komt in deze collectie goed naar voren.
Verzamelbeleid	Voorwerpen die aansluiten bij tenminste een van de verzamel perspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van Museon-Omniversum.

Collectiegroep Afrika

<i>Noord-Afrika</i>						1.320 stuks / ≈ 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Noord-Afrika						
Zeldzaamheden	Ja	Belang		Nationaal			
Topstukken	o.a. aardewerk uit Marokko en Tunesië (o.a. 54356, 54362, 57350, 204170) islamitische gezichtssluier (100393), koranstandaard (11549)						
Categorie	A 15 % - B 40 % - C 40 % - D 5 %						
	De collectie Noord-Afrika bevat voornamelijk stukken uit Marokko, Tunesië en Algerije, die voor het merendeel verzameld zijn door conservatoren van Museon-Omniversum op verzamelreizen. Een groot deel van de objecten uit Tunesië zijn in 1971 verzameld door Peter Bettenhausen in het dorp Kreimia. Een verzameling voorwerpen van de Touareg is in 1980 bijeengebracht door Peter Bettenhausen. Anne-Marie Boer en Ellis Mensinga hebben voor een semipermanente tentoonstelling in 1983 Marokko bezocht. De voorwerpen die zij daar hebben verzameld geven op een educatieve wijze een overzicht van het dagelijkse leven op het platteland en in de stad, van de ambachten en van de islam en de islamitische cultuur.						
NL	Belangrijk binnen deze collectie is het Berberaardewerk, ongeglazuurd aardewerk van de Berbers uit het Rif-gebied van Marokko. Met name een aantal oudere potten zijn van belang. De collectie is vanaf 1960 tot stand gekomen. Vanuit historisch-educatief oogpunt is deze collectie zeer waardevol. Het aardewerk is afkomstig uit een gebied waar ook het merendeel van onze Marokkaanse migranten vandaan komt. Bovendien is dit aardewerk matig aanwezig in de Nederlandse volkenkundige collecties.						
MUS	Doordat de objecten overwegend zijn verzameld voor het Museon-Omniversum, zijn in deze collectie vooral de thema's migratie, acculturatie, sociale verandering, emancipatie en toerisme terug te zien.						

Verzamelbeleid	Voorwerpen die aansluiten bij tenminste een van de verzamelerspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van Museon-Omniversum. Berberaardewerk uit het Rif om de historische ontwikkelingslijn van dit aardewerk door te trekken. Dit aardewerk is afkomstig uit een gebied waar ook het merendeel van onze Marokkaanse migranten vandaan komt.
-----------------------	---

<i>Zuidelijk Afrika</i>				463 stuks / ≈ 100 % in TMS			
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Zuid-Afrika						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	o.a. kleding Ndebele, hoodtooi Zulu (98761), achterschort San (117984), pop Ndebele (98755)						
Categorie	A 20 % - B 20 % - C 50 % - D 10 %						
	Deze collectie omvat voorwerpen uit verschillende culturen in het zuidelijk deel van het Afrikaanse continent, met name van de Ndebele en de Zulu uit Zuid-Afrika. Bij de Ndebele gaat het vooral om de kralenkleding van vrouwen en meisjes, zowel in de oudere als in de nieuwere stijl. Daarnaast bevat deze collectie hals-, arm- en enkelbanden, alsmede voorwerpen uit het dagelijkse leven.						
NL	De collectie laat een tamelijk compleet beeld zien van de Ndebele cultuur. In Nederland bestaat geen gelijkwaardige andere collectie.						
Verzamelbeleid	Voorwerpen die aansluiten bij tenminste een van de verzamelerspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van Museon-Omniversum.						

<i>Centraal-Afrika</i>				819 stuks / ≈ 100 % in TMS			
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Angola, Centraal-Afrikaanse Republiek, Congo-Kinshasa, Democratische Republiek Congo, Gabon, Liberia, Tsjaad						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	o.a. krachtbeelden (o.a. 50248, 50253, 50260, 41593), voorouderbeeld (53411), kruiken van de pottenbakker Voania Muba (43082 en 43083, 50220)						
Categorie	A 20 % - B 30 % - C 45 % - D 5 %						
NL	Deze collectie bestaat hoofdzakelijk uit voorwerpen uit de Democratische Republiek Congo en bevat waardevolle voorouderbeelden, maskers, sierwapens, hoofddekseis, krachtbeelden, waardigheidsstaven. De voorwerpen uit voormalig Belgisch Congo, rond 1935 gevormd uit aankopen/schenken van Diergaarde Blijddorp in Rotterdam en het Koloniaal Museum te Antwerpen, vormen een belangrijk onderdeel van de Collectie Nederland. Ze dateren grotendeels uit het einde van de 19 ^e eeuw en zijn afkomstig uit het westelijk gebied van de Congo (later Zaïre en nu Democratische Republiek Congo), voornamelijk van bevolkingsgroepen als de Vili, Cabinda, Congo, Yombe en Woyo. Opmerkelijk zijn enkele kruiken van Voania Muba, een vooraanstaand pottenmaker die leefde eind negentiende, begin 20 ^e eeuw en die belangrijk is geweest voor de						

	individualisering van de Afrikaanse kunstenaar. Hij signeerde zijn werken en maakte daarmee de stap van anoniem ambachtsman naar individueel kunstenaar.
Verzamelbeleid	Voorwerpen die aansluiten bij tenminste een van de verzamel perspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van Museon-Omniversum.

<i>Oost-Afrika</i>		481 stuks / ≈ 100 % in TMS					
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Burundi, Ethiopië, Kenia, Mozambique, Somalië, Tanzania, Uganda						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	Ooievaarstanden bij een staatsbezoek van de Ethiopische keizer Haile Selassie in 1954 aangeboden aan het gemeentebestuur van Den Haag (219506)						
Categorie	A 5 % - B 10 % - C 75 % - D 5 %						
≧	Een relatief kleine collectie, waarvan een belangrijk deel is verzameld door de arts J.A. van der Hoeven, die tijdens een deel van zijn carrière in dienst was van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO).						
Verzamelbeleid	Voorwerpen die aansluiten bij tenminste een van de verzamel perspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van Museon-Omniversum.						

<i>West-Afrika</i>		2.474 stuks / ≈ 100 % in TMS					
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Benin, Burkina Faso, Ghana, Guinee, Ivoorkust, Kameroen, Liberia, Mali, Mauritanië, Niger Nigeria, Sierra Leone, Togo						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	Yoruba voorouderbeelden (73006 en 73007), maskers (o.a. 11488, 9424, 47793, 73008, 55107, 69413), Vodun beeld Benin (115282), hoofddekseis uit Kameroen, kleding Bororo						
Categorie	A 20 % - B 30 % - C 45 % - D 5 %						
≧	Uitzonderlijk binnen deze collectie zijn de hoofddekseis van hoogwaardigheidsbekleders uit de collectie van René Brus en de mannenhoeden uit Kameroen, in 1996 verzameld door Anneke de Keijzer. Deze laatste collectie is uniek in Nederland qua omvang en documentatie. Hetzelfde geldt voor de collectie voorwerpen van de Bororo (Wodaabe), die een compleet beeld schetsen van de belangrijkste gebeurtenis in het leven van deze groep nomaden: het Gerewolfeest. Er bestaat in Nederland geen gelijkwaardige andere collectie.						
MUS	De cultuur van de Wodaabe, veenomaden in de Sahel staat onder druk door klimaatverandering en politieke spanningen. Veel veenomaden zullen de komende jaren hun leefwijze van rondtrekkers mogelijk verruilen voor een sedentaire leefwijze en overgaan op landbouw. De collectie zal daarmee historisch en zeldzaam worden. Met name het Gerewolfeest, de huwelijksmarkt voor rondtrekkende herders, blijft door de veranderende leefwijze een belangrijke focus voor onderzoek en verwerving. Het proces						

	van modernisering en globalisering vindt in de Woodabe-collectie een kleurrijke illustratie.
Verzamelbeleid	Voorwerpen die aansluiten bij tenminste een van de verzamel perspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van Museon-Omniversum.

Collectiegroep Midden- en Zuid-Amerika

<i>Suriname</i>						1.650 stuks / \approx 98 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Suriname						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	o.a. kwakwabangi (9656), Indiaans aardewerk (o.a. 10825, 1139, 10817, 10815), snijwerk van de Marrons, verentooi Guyanas (55988), diorama Schouten (52468), boek Stedman (69160)						
Categorie	A 15 % - B 35 % - C 45 % - D 5 %						
	Deze collectie omvat onder meer voorwerpen van Indianen, Marrons, Creolen, Hindoestanen en Javanen, antieke prenten en antiquarische boeken en een collectie koto's.						
NL	De basis voor deze collectie is aan het eind van de 19 ^e eeuw gelegd door de eerste directeur van het Museon-Omniversum, Herman van de Capelle. Zij werd door zijn opvolger Bertha Elias in 1923 ingezet voor de eerste tijdelijke tentoonstelling van het museum. Door een grote schenking van koningin Juliana van voorwerpen die zij kreeg tijdens een staatsiebezoek in 1955 en een aanvulling uit het bezit van de paters Redemptoristen behoort de collectie tot de grootste Surinamecollecties van Nederland.						
MUS	De unieke mengelmoes van culturen die in Suriname naast elkaar leven wordt in de collectie weerspiegeld. Ook vanuit historisch-educatief oogpunt is deze collectie zeer waardevol.						
Verzamelbeleid	Om het verhaal over kolonialisme, slavernij en globalisering van Suriname in al zijn aspecten te kunnen vertellen, moet de collectie worden aangevuld met voorwerpen die gerelateerd zijn aan de Surinaams-Hindoestaanse bevolkingsgroep. Ook voorwerpen die voor de verschillende van oorsprong Surinaamse bevolkingsgroepen in Nederland de verbinding met Suriname symboliseren, zouden een waardevolle aanvulling vormen.						

<i>Peru</i>						655 stuks / ≈ 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Peru						
Zeldzaamheden	Ja	Belang		Nationaal			
Topstukken	o.a. Precolumbiaans aardewerk (o.a. 83703 en 83707) en textiel (o.a. 83708 en 83709), amuletten, verentooi Bora (94178)						
Categorie	A 10 % - B 20 % - C 65 % - D 5 %						
MUS	Deze collectie omvat weefsels, sieraden en (religieuze) gebruiksvoorwerpen van de Quechua, de Hoogland-Indianen. Het geheel is verzameld om een representatief beeld te geven van de leefwijze van deze oorspronkelijke inheemse bevolkingsgroep van Peru. Het merendeel van de collectie is ter plekke verzameld in 1986 door Elke van der Hoeven.						
Verzamelbeleid	Zowel historische als recente objecten van de Quechua als voorbeeld van een volk in transitie.						

<i>Midden- en Zuid-Amerika overig</i>						1.005 stuks / ≈ 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Midden- en Zuid-Amerika						
Zeldzaamheden	Ja	Belang		Lokaal			
Topstukken	o.a. Huichol wolschilderingen (59339 t/m 59346), verentooien (9488, 52961, 57040, schorten Waiwai (63962 t/m 63964) precolumbiaanse voorwerpen, skeletpop Frida Kahlo (59763)						
Categorie	A 10 % - B 40 % - C 45 % - D 5 %						
	In deze brede collectie uit Midden- en Zuid-Amerikaanse landen is vooral Mexico goed vertegenwoordigd en bevinden zich veel voorwerpen van verdwenen en bedreigde culturen. Voorwerpen uit Suriname en Peru maken geen deel uit van deze collectie; die zijn in aparte collecties ondergebracht.						
MUS	Met deze collectie kan een onderwerp als de invloed van ontbossing, houtkap en landbouw op de inheemse bevolking worden geïllustreerd als ook veranderingen in samenlevingen in de loop van de tijd.						
Verzamelbeleid	Voorwerpen die aansluiten bij tenminste een van de verzamelperspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van Museon-Omniversum. Het accent ligt op de culturele identiteit van de inheemse bevolking in relatie tot de klimaatproblematiek en de politieke en economische ontwikkelingen.						

Collectiegroep Noord-Amerika

Inuit				1.660 stuks			
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Groenland, Canada						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Internationaal				
Topstukken	o.a. huidtent (48049), kajak (48057), darmanorak (48187), muts van visshuid (117845), beeldje ijsbeer (117837), model umiak (117863), vrouwenkostuum (48188), tekeningen Karale, tupilait, maskers						
Categorie	A 20 % - B 30 % - C 50 % - D 0 %						
NI	<p>De basis voor deze nationaal en internationaal beroemde Inuit-collectie werd in 1932 gelegd door de latere Nobelprijswinnaar Niko Tinbergen. Uit dezelfde periode stammen de collectie van Van Lohuizen (mede-expeditielid van Niko Tinbergen) en voorwerpen die werden overgedragen door het Tropenmuseum. Een deel van deze laatste collectie is zelfs ouder; het behoorde in de 19^e eeuw tot de collectie van Artis. In de jaren 1960 en 1970 werd de collectie aangevuld door Gerti Nooter, die meerdere malen enkele jaren met zijn gezin in Oost-Groenland woonde. Hij verzamelde een schat aan voorwerpen die zowel de oude cultuur representeren als de toenemende invloed van de westerse wereld laten zien. Uiteindelijk werd de collectie ruim dertig jaar later, in de jaren 1990, geactualiseerd door Peter Bettenhausen en Ronald Kerkhoven. Zij verzamelden enkele actuele voorwerpen, waaronder een katoenen amout die qua vorm nog steeds identiek is aan de door Tinbergen verzamelde amout van zeehondenbont. Ook diverse plastic draagtassen met opdruk laten zien hoe de eens zo geïsoleerde cultuur nu deel uitmaakt van de moderne consumptiemaatschappij.</p> <p>De collectie, zoals deze nu in Museon-Omniversum aanwezig is, biedt een goed beeld van het dagelijks leven van de Inuit in de vorige eeuw. Kajaks, jachtgerei, sleden, wapens, kleding, huishoudelijke voorwerpen, snijwerk in ivoor en hout, speelgoed, tekeningen en boeken vormen slechts een kleine greep uit de totale collectie. Ook voorwerpen van de Canadese Inuit maken deel uit van deze verzameling. Gerti Nooter heeft deze bijvoorbeeld op Baffin Island verzameld. Tot slot bevat de collectie enkele bijzondere voorwerpen van de Yupik, een Inuitvolk uit Alaska, evenals archeologische vondsten uit de Thule-cultuur.</p>						
MUS	<p>Containerbegrippen zoals modernisering en globalisering krijgen concrete vorm met deze collectie. Bovendien stelt de verzameling ons in staat om de voortgang van globalisering in de geschiedenis te volgen en de invloed ervan op diverse culturen te tonen. Europeanen die vanaf het eind van de 19^e eeuw naar Oost-Groenland kwamen, brachten nieuwe materialen met zich mee. De oudste gebruiksvoorwerpen in deze collectie zijn volledig vervaardigd uit materialen die in de natuur voorhanden waren (en dat zijn er in een poolgebied niet veel). Naarmate de tijd verstrijkt, zien we een toename van voorwerpen vervaardigd van geïmporteerde materialen, zoals blik, wol, katoen, en uiteindelijk zelfs plastic.</p>						

	De collectie belicht zowel de continuïteit als de verandering in een Arctische cultuur en vertelt het verhaal van een toenemende verknoping, versnelling en versmelting van contacten tussen het tot halverwege de 20 ^e eeuw geïsoleerde Oost-Groenland en de rest van de wereld. Sinds de oprichting van de collectie in de vroege jaren 1930 zijn tradities aangepast, veranderd, maar vooral ook verdwenen. In het begin van de 21 ^e eeuw weten steeds minder mensen in Oost-Groenland hoe ze een kajak van zeehonden huid moeten maken, welke liederen werden gezongen tijdens traditionele trommelduels, of welke identiteit verscholen ligt in de per familie uiteenlopende patronen van het nationale kostuum. Groenland is onderdeel geworden van de wereld, en daar horen andere, nieuwe concepten, voorwerpen en verhalen bij. De kajak is al tijden vervangen door de motorboot, de trommel door de gitaar en iPod, en de traditionele verhalenvertellers veelal door televisie en internet. De collectie Oost-Groenland, met haar diversiteit in tijd (acquisitie in de jaren 1930, '60 en '90) en inhoud (materieel en immaterieel), is niet alleen van groot belang voor Museon-Omniversum maar ook voor de Groenlandse samenleving zelf.
Verzamelbeleid	Cultuurverandering is een belangrijk thema in deze collectie. We breiden deze collectie uit met voorwerpen die de moderne ontwikkelingen laten zien.

<i>Indiaans Noord-Amerikaans</i>				180 stuks / ≈ 98 % in TMS			
Perspectief	ec.	soc.		cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Verenigde Staten en Canada						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	o.a. parka Noordelijk Woudgebied (54159), borstversiering Sioux (71529), masker Kwakiutl (71520), diverse kachinapoppen, lepel Haida (117815), model van een baidarka (117862) Mimbres kom (71507)						
Categorie	A 45 % - B 40 % - C 15 % - D 0 %						
	Een kleine, brede collectie met een groot aantal bijzondere stukken van verschillende oorspronkelijke volken uit zowel de Verenigde Staten als Canada, waaronder oude kachina's van de Hopi en Zuni en kleding uit het Noordelijk Woudgebied.						
NL	Alhoewel de collectie niet erg omvangrijk is, is het aantal belangrijke objecten relatief groot. Naast het Museum voor Wereldculturen is Museon-Omniversum het enige museum in Nederland met een substantiële collectie op dit gebied.						
MUS	De traditionele levenswijze van de oorspronkelijke bewoners van Noord-Amerika is in de afgelopen eeuwen op allerlei mogelijke manieren bedreigd. Kolonisatie, verstedelijking, goudwinning, uraniumontginning, armoede, klimaatverandering zijn slechts een aantal factoren die een rol spelen bij het veranderen of verdwijnen van deze traditionele culturen.						
Verzamelbeleid	Voorwerpen van Hopi, Zuni en Indianen van de Plains.						

Noord-Amerikaans overig						65 stuks / ≈ 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Verenigde Staten, Canada						
Zeldzaamheden	Nee	Belang	Lokaal				
Topstukken	Geen						
Categorie	A 0 % - B 5 % - C 75 % - D 20 %						
	Een kleine niet-representatieve collectie met diverse Amerikaanse stukken die niet gerelateerd zijn aan de oorspronkelijke bevolking van Noord-Amerika.						
MUS	Deze collectie werd voornamelijk aangelegd om stereotypering te illustreren. Binnen de thema's gelijkheid, emancipatie en discriminatie kunnen de voorwerpen worden ingezet.						
Verzamelbeleid	Voorwerpen die aansluiten bij tenminste een van de verzamel perspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van Museon-Omniversum.						

Collectiegroep Oceanië en Australië

Papua						1.500 stuks / ≈ 85 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Papua, Indonesië						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	o.a. korwars (o.a. 47864, 47869) waaronder een schedelkorwar (54098), hoofdsteunen (47856, 48807), prauwversieringen (47852 en 47853), voorouderbeeld (47454), mensfiguren van de Marind Anim (53412), Asmat schilden (679, 7252, 7261)						
Categorie	A 5 % - B 20 % - C 60 % - D 15 %						
NL	De Papua-collecties van het Wereldmuseum in Rotterdam en het Tropenmuseum in Amsterdam zijn omvangrijk en mooi. De Museoncollectie Papua is in verhouding daarmee minder belangrijk maar telt wel een aantal bijzondere stukken en deelverzamelingen. Ook bevat deze collectie een tachtigtal voorwerpen die hun waarde ontlenen aan de verzamelgeschiedenis: de mariene exploratie van de Idenburgrivier uit 1911 onder leiding van commandant J.W.F.J. de Wal. Opmerkelijk zijn ook de verzamelingen van de arts Van der Hoeven, van oud-resident Hellwig en van Dhr. Klein-Hattingen. Al deze verzamelingen zijn uit historisch oogpunt van belang en verbeelden de cultuur van Papua tijdens de koloniale periode aan het begin van de 20 ^e eeuw.						
MUS	Voor Museon-Omniversum is deze collectie zeer goed inzetbaar bij thema's als globalisering, kolonisatie, klimaatverandering en milieuproblematiek. Ook is in dit gebied de politieke, klimatologische en economische situatie een bedreiging voor het voortbestaan van de traditionele leefwijze van een aantal volkeren. Voorwerpen die deze problematiek illustreren worden actief verzameld.						
Verzamelbeleid	Voorwerpen die aansluiten bij tenminste een van de verzamel perspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van Museon-Omniversum.						

<i>Papoea Nieuw-Guinea</i>							185 stuks / 93 %	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Papoea Nieuw-Guinea							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. verenpanelen uit Keram (47521 en 47522), beeld Massim – culturen (47764)							
Categorie	A 5 % - B 10 % - 80 xx % - D 5 %							
	Een kleine collectie, waarvan de belangrijkste voorwerpen uit het Sepik- en het Ramu-gebied komen. De collectie geeft een beeld van het leven van de Papoea's zoals dat heden ten dage nog steeds geleefd wordt.							
MUS	Voor Museon-Omniversum is deze collectie zeer goed inzetbaar bij het thema globalisering. De Europese exploraties in de koloniale tijd kunnen met deze collectie goed worden verbeeld.							
Verzamelbeleid	Voorwerpen die aansluiten bij tenminste een van de verzamelperspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van Museon-Omniversum.							

<i>Oceanië en Australië overig</i>							195 stuks / ≈ 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Papoea Nieuw-Guinea							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. spleetrom Nieuwe Hybriden (160828), topstuk dansstaf (53729), werpknots uit Fiji (54143)							
Categorie	A 5 % - B 25 % - C 65 % - D 5 %							
	Een niet-representatieve collectie van losse stukken, waaronder een drietal voorouderbeelden van Paaseiland en een bijzondere verzameling knotsen van de Fiji-eilanden.							
MUS	Het thema klimaatverandering kan met deze collectie worden geïllustreerd. De meest recente aanvulling van deze collectie, een aantal voorwerpen uit Kiribati, is speciaal voor dit thema verzameld.							
Verzamelbeleid	Voorwerpen die aansluiten bij tenminste een van de verzamelperspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van Museon-Omniversum.							

Collectiegroep Oorlog, vrede en recht

De mondiale thematiek geeft Museon-Omniversum een duidelijke plaats in de Internationale Zone van Den Haag, waar instellingen gevestigd zijn die werken aan vrede en recht. De collectiegroep Oorlog, Vrede en Recht maakt het voor Museon-Omniversum mogelijk bezoekers de gevolgen van oorlog, discriminatie en onrecht te laten zien en tastbaar te maken waarom samenwerking rondom de mondiale thema's zo belangrijk is.

<i>Tweede Wereldoorlog Europa</i>					7.698 stuks / \approx 100 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Den Haag, Nederland						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Regionaal				
Topstukken	O.a. stuk van een V2 die huizen in de Riouwstraat verwoestte (227870), spellen (221291, 236202), radiozenderontvanger verzetsgroep Packard (85559), amateurfilms Den Haag WOII van de heer J.E.V. Jurling (236226 t/m 236235)						
Categorie	A 10 % - B 60 % - C 25 % - D 5 %						
	Deze collectie vindt zijn oorsprong in de jaren 1970, toen de gemeente Den Haag een plek zocht om het verhaal van Den Haag tijdens de Tweede Wereldoorlog te vertellen. Deze collectie bestrijkt alle aspecten van de Tweede Wereldoorlog in Europa, met name Nederland, van mobilisatie en inval tot bevrijding, herstel en herdenkingen. De nadruk ligt op het dagelijks leven in de bezettingstijd. De collectie bevat ook voorwerpen en documenten met betrekking tot de Jodenvervolgung. Uit onderzoek naar het bruikleenverkeer tijdens de voorbij decennia is gebleken dat een groot aantal voorwerpen die als schenking door het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie en Genocidestudies NIOD waren geregistreerd, in werkelijkheid in november 1967 als langdurige bruikleen aan het toenmalige Museum voor het Onderwijs zijn overgedragen. Deze zijn nu ook als zodanig in onze collectieregistratie opgenomen.						
DH	De nadruk in deze collectie ligt op de regio Den Haag tijdens de Tweede Wereldoorlog.						
MUS	De collectie sluit aan bij de functie van Museon-Omniversum als oorlogs- en verzetsmuseum voor de regio Den Haag. Ze is bijzonder geschikt voor de doelstelling om de herinnering aan deze periode levend te houden en de kennis ervan te vergroten. Ook is het mogelijk om op basis van deze collectie vergelijkingen te maken met actuele oorlogen en conflicten.						
Verzamelbeleid	Voorwerpen die verband houden met de bezetting en bevrijding van Den Haag en omstreken.						

<i>Tweede Wereldoorlog Zuidoost-Azië</i>					7.883 stuks / \approx 100 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Zuidoost-Azië						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	o.a. de tekeningen van Charles Burki, Johan Gabriëlse, Jan Kickhefer en Frida Holleman, de viool van L.H. Reinders, pet van J. van Houten, blouse van Helen Lotichius, speelgoed beer van G.M. Scholte-Kuiper, de kist van J.P. Borstlap en een filmpje uit Aek Pamienke III						
Categorie	A 10 % - B 80 % - C 10 % - D 0 %						
NL	De basis van deze collectie werd in 1972 gelegd door ex-geïnterneerden voor een reizende tentoonstelling in Nederland. Na afloop van de tentoonstelling werd besloten om deze collectie zoveel mogelijk bij elkaar te houden en onder te brengen in Museon-Omniversum. De verzameling bestaat hoofdzakelijk uit tekeningen en voorwerpen uit						

	<p>de concentratiekampen die door de Japanse bezetter tijdens de Tweede Wereldoorlog werden opgezet in Nederlands-Indië en andere door Japan bezette delen van Zuidoost-Azië. Vooral in een later stadium is deze aangevuld met voorwerpen van 'buitenkampers'. De tekeningen werden gemaakt door gevangenen, zowel met een professionele achtergrond als amateurs. De voorwerpen variëren van huishoudelijke artikelen, handwerken, snijwerk en mouwbanden tot een stuk rails en een biels van de Birma-spoorweg. Belangrijk zijn de verhalen met de biografieën van de personen verbonden aan de tekeningen en voorwerpen.</p> <p>De collectie is nauw verbonden met de collectie over kolonialisme, waarbinnen de Indonesische onafhankelijkheidsoorlog een belangrijk onderwerp is. In de loop der jaren is deze collectie van tekeningen en voorwerpen uitgegroeid tot de belangrijkste in Nederland op haar gebied. Ze heeft niet alleen een aanzienlijke emotionele waarde voor de ex-geïnterneerden en hun familie, maar biedt ook een beeld van een episode in de recente geschiedenis van Nederland waarvan beeldmateriaal schaars is. De collectie wordt veelvuldig geraadpleegd voor historisch onderzoek en dient vaak als bron voor publicaties, film- en televisieprogramma's. Collega-instellingen vragen regelmatig bruiklenen uit deze collectie aan. Het Ministerie van VWS heeft de collectie aangemerkt als Nationale Collectie. Rondom deze collectie heeft Museon-Omniversum samenwerkingsverbanden gesloten met:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies voor deelname aan het Netwerk Oorlogsbronnen; - de Stichting Musea en Herinneringscentra (SMH) '40-'45 voor uitwisseling van expertise; - het Indisch Herinneringscentrum (IHC) waarmee een convenant is gesloten, onder andere over het doorgeven van schenkingen.
MUS	De collectie heeft ook grote educatieve waarde, omdat de voorwerpen, tekeningen en documenten getuigen van individuele moed, medemenselijkheid, overlevingskracht en kunstzinnigheid onder extreme omstandigheden en ook van de grote gevaren van onverdraagzaamheid.
Verzamelbeleid	Tekeningen en voorwerpen uit Japanse concentratiekampen. Voorwerpen die het leven van de z.g. 'buitenkampers' illustreren. Voorwerpen die verband houden met de z.g. 'Bersiap'.

<i>Eerste Wereldoorlog en Interbellum</i>						960 stuks / ≈ 56 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa						
Zeldzaamheden	Nee	Belang	Lokaal				
Topstukken	Geen						
Categorie	A 40 % - B 50 % - C 0 % - D 10 %						
MUS	De oorzaken van de Tweede Wereldoorlog liggen in de Eerste Wereldoorlog en de crisis in de economie en de parlementaire democratie tijdens het Interbellum. De collectie <i>Eerste Wereldoorlog en Interbellum</i> is ondersteunend voor de collectie						

	<i>Tweede Wereldoorlog Nederland</i> . De collectie bevat over de periode 1914-1939 affiches, gedenkorden, tijdschriften, fotoalbums, pamfletten, periodieken, strooifolders, stempelkaarten, distributie bescheiden en militaire voorwerpen gerelateerd aan de Eerste Wereldoorlog en de aanloop naar de Tweede Wereldoorlog. Tevens bevat de verzameling een kleine collectie over de Spaanse Burgeroorlog.
Verzamelbeleid	Wordt niet op verzameld.

<i>Kolonialisme</i>					1250 stuks / \approx 76 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Indonesië, Suriname, Nederland						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	o.a. boek <i>Reize naar Surinamen, en door de binnenste gedeelten van Guiana door den Capitain John Gabriël Stedman met platen en kaarten naar het Engelsch te Amsterdam Johannes Allart</i> (69160), Diorama van G. Schouten uit 1834 (52468), vest Rein Drop (230163), missiebord (228016 a en b), model van Minangkabaus familiehuis (6983)						
Categorie	A 4 % - B 60 % - C 36 % - D 0 %						
	In deze collectie draait het om voorwerpen die een directe relatie hebben met de koloniale samenleving. Ze bevat met name voorwerpen gerelateerd aan het Nederlandse bewind in Nederlands-Indië, in mindere mate aan dat in Suriname. Een enkel voorwerp houdt verband met de koloniale heerschappij van andere landen.						
NL	Deze collectie is van belang voor de Collectie Nederland, omdat zich in Nederlandse musea maar weinig objecten bevinden met betrekking tot het leven van (Indische) Nederlanders tijdens de dekolonisatieperiode. De Bersiap (eind 1945/begin 1946), politionele acties en de repatriëring zijn belangrijke onderdelen in dit deel van de collectie.						
MUS	Tot en met de jaren 1950 golden overzeese gebiedsdelen als een statussymbool voor het moederland. De koloniserende mogendheid bracht in haar eigen ogen beschaving naar onderontwikkelde gebieden. Koloniën werden beschouwd als onderontwikkeld. Pas na de dekolonisatie kantelde het beeld van het kolonialisme en werd het gelijkgesteld aan verovering en bezetting van een gebied met als doel daar economisch van te profiteren. De gevolgen van het kolonialisme werken tot op de dag van vandaag door, zoals in de verdeling van arm en rijk over de wereld, de loop van grenzen, racisme en discriminatie.						
Verzamelbeleid	Voorwerpen die de invloed van kolonialisme op niet-westerse samenlevingen laten zien, voorwerpen die het niet-westerse aspect van kolonialisme laten zien.						

<i>Oorlog, vrede en recht overig</i>						59 stuks / ≈ 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa						
Zeldzaamheden	Nee	Belang	Lokaal				
Topstukken	Geen						
Categorie	A 0 % - B 90 % - C 10 % - D 0 %						
MUS	Deze collectie bestaat uit objecten die symbool staan voor de inspanningen die worden gedaan om conflicten tussen landen en bevolkingsgroepen via rechtspraak en vredesmissies te voorkomen of te beëindigen. De verzameling bevat vooral objecten gerelateerd aan de vredesmissies van de VN en van de uitspraken van het Internationale Strafhof.						
Verzamelbeleid	Voorwerpen met grote zeggingskracht rondom internationale conflicten, vredesonderhandelingen, vredesmissies, internationale afspraken enz.						

Collectiegroep: Archeologie

<i>Prehistorie Nederland</i>						2.920 stuks / ≈ 97 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Nederland						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	Germaanse urn ca. 650 v. Chr. (9643), schedel rendierjager 8300 v. Chr. (74150 a), Lyngby-bijlen (201482, 201483)						
Categorie	A 10 % - B 79 % - C 10 % - D 1 %						
	<p>De collectie prehistorische werktuigen afkomstig uit de Nederlandse bodem werd in de loop der jaren bijeengebracht. In 1994 werd deze collectie aanzienlijk uitgebreid door het verwerven van circa 2.900 werktuigen van steen, bot en brons, tussen 1937 en 1992 door amateurarcheoloog A.M. Wouters bijeengebracht. Deze 'collectie Wouters' bestrijkt alle perioden van de Nederlandse prehistorie, maar het zwaartepunt ligt bij het Paleolithicum, de oudste periode van de prehistorie.</p> <p>De collectie 'Wouters' is onderwerp geweest van wetenschappelijk onderzoek o.l.v. archeoloog Frans de Vries naar de archeologische vervalsingen van Tjerk Vermaning. Hierin kwam ook Wouters als vervalser naar voren. Een steekproef uit de door Wouters verzamelde voorwerpen in de collectie van Museon-Omniversum leidde tot de conclusie dat circa 25% van de artefacten in onze collectie vervalsingen zijn. De resultaten van het onderzoek zijn vastgelegd in het boek <i>Valsheid in gesteente, waarom zijn de vuistbijlen van Tjerk Vermaning vals en wie zit er achter</i>, dat in 2022 werd gepubliceerd. Nader onderzoek zou nodig zijn om in de hele 'collectie Wouters' van Museon-Omniversum de echte voorwerpen van de vervalsingen te onderscheiden.</p>						
≠	De collectie <i>Prehistorie Nederland</i> van Museon-Omniversum is één van de grootste collectie prehistorisch artefacten in Nederland. Aan de collectie als geheel wordt door archeologen incidenteel onderzoek verricht.						
Verzamelbeleid	Wordt niet op verzameld.						

<i>Prehistorie buiten Nederland</i>						2.120 stuks / ≈ 95 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa, Afrika, Amerika, Nieuw-Guinea						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. pijlpunt in bot van gejaagd dier ca. 1750 (74010, 74011, 74012), bijlen Caraïbisch gebied precolumbiaans (10594 t/m 10597), krabber 'Huilende wolf' (162301), vetpot (220240), beeld 'Paard' (220242), jaspis artefacten (220253, 220257, 220262, 220263, 220272, 220273, 220286)						
Categorie	A 10 % - B 50 % - C 35 % - D 5 %						
MUS	Prehistorische culturen en gemeenschappen in Europa beperkten zich niet tot de moderne landsgrenzen, maar overschreden deze en stonden ook met elkaar in contact, bijvoorbeeld via handelsbetrekkingen. Met de collectie kan worden aangetoond dat gemeenschappen onderling van oudsher samenwerkten en handel dreven. Daarnaast geven de verzamelingen uit Amerika en Nieuw-Guinea aan dat de Steentijd op verschillende plaatsen op verschillende tijden eindigde en wordt daarmee aangetoond dat materiële ontwikkelingsstadia niet gelijk lopen in de wereld. De collectie bevat een verzameling uiteenlopende artefacten van brons, aardewerk en (vuur)steen.						
Verzamelbeleid	Wordt niet op verzameld.						

<i>Egyptische oudheden</i>						162 stuks / ≈ 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Egypte						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	deksel mummiekist (85487), kindermummie (10080)						
Categorie	A 5 % - B 85 % - C 10 % - D 0 %						
MUS	In het Europese geschiedenisonderwijs bestond lange tijd veel aandacht voor oude beschavingen zoals het Oude Egypte. Deze cultuur gold samen met de Griekse en Romeinse als voorbeeld en legitimatie voor de grote koloniale machten zoals deze in de 19 ^e eeuw ontstonden. Bovendien is er bij het grote publiek een blijvende fascinatie voor verdwenen beschavingen, in het bijzonder voor de dodencultuur van de Oude Egyptenaren.						
Verzamelbeleid	Wordt niet op verzameld.						

<i>Luristan/Nabije Oosten</i>						173 stuks / ≈ 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Midden-Oosten, Iran: Luristan						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	bronzen uit Luristan (62831, 62833, 63968, 117868), rolzegels (85443 t/m 85445), kleitabletten (85546, 112537, 112538, 112539, 118081)						
Categorie	A 5 % - B 75 % - C 20 % - D 0 %						
	Deze kleine verzameling omvat bronzen voorwerpen uit Luristan, kleitabletten en rolzegels uit Mesopotamië en replica's deels vervaardigd en aangekocht in de jaren						

	1950 om Oudtestamentische onderwerpen mee te illustreren. Bijzonder zijn de bronzen voorwerpen uit Luristan.
MUS	De basis voor onze moderne beschaving werd gelegd door beschavingen die ontstonden in het gebied van het Midden-Oosten. Hier ontwikkelde zich, naast China, de eerste landbouwculturen, het eerste schrift, de eerste stedelijke nederzettingen en de eerste grote rijken en georganiseerde godsdiensten. Met deze verzameling kan de oorsprong van onze moderne samenleving, tezamen met de andere archeologische collecties over Egypte en de Klassieke Oudheid, tastbaar worden gemaakt.
Verzamelbeleid	Wordt niet op verzameld.

<i>Klassieke Oudheid</i>						539 stuks / ≈ 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Nederland, Europa, Afrika						
Zeldzaamheden	Nee	Belang	Lokaal				
Topstukken	gouden Keltische stater (85342), zilveren drachme uit Bactrië (85360), Fenicische stèles (9298, 9299, 9634), Romeins glaswerk o.a. (72302, 72300, 72299), Romeinse vergulde mantelspeld (150270), Fenicische urn met kinderskelet (9245, 9281, 9291)						
Categorie	A 5 % - B 45 % - C 30 % - D 10 %						
	Deze collectie geeft een beeld van aspecten uit de Klassiek Oudheid en daarmee het fundament van de Westerse beschaving en de interactie met andere culturen zoals de hybride iconografie op munten. Niet alleen voorwerpen uit de Romeinse tijd in Nederland, maar ook uit de Fenicische wereld (Carthago) en de Griekse. De verzameling bestaat voornamelijk uit Romeins aardewerk uit Nederlandse en Fenicische context aangevuld met enkele objecten uit Griekenland en verschillende replica's. Bijzonder zijn de kindskeletten die in de Fenicische urnen zijn aangetroffen.						
MUS	Deze collectie dient ter ondersteuning van tentoonstellingen waarin invloed van de Griekse en Romeinse cultuur op onze huidige – Nederlandse en Europese – samenleving centraal staat.						
Verzamelbeleid	Wordt niet op verzameld.						

<i>Middeleeuwen en Nieuwe Tijd</i>						500 stuks / ≈ 80 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Nederland en Europa						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. panterkauri (52693), bikkell (52696), naald (52709, 52710, 52928), menschedel (74127), kan ca. 1500 (55452)						
Categorie	A 2 % - B 50 % - C 38 % - D 10 %						
	Deze collectie bevat voornamelijk vondsten die inzicht geven in het dagelijks leven in Nederland in de middeleeuwen en objecten die verhalen over de periode direct daaropvolgend.						

MUS	Deze voorwerpen maken het mogelijk om educatief aanbod te ontwikkelen over het thema middeleeuwen, het gevecht tegen het water zoals de verzameling vaatwerk uit het Verdrongen Land van Zuid-Beveland of de terpvondsten.
Verzamelbeleid	Wordt niet op verzameld.

Collectiegroep Europa

<i>Europees dagelijks leven</i>							3.956 stuks / ≈ 100 % in TMS
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. naaimachine (113017), wieg van de Saami uit Lapland (42759)						
Categorie	A 1 % - B 39 % - C 40 % - D 20 %						
	<p>De collectie wordt met name gevormd door apparatuur en gereedschap die in het huishouden wordt of werd gebruikt en door verlichting. Ze geeft een tijdsbeeld of beeld van het dagelijks leven in vroeger tijden en van vroegere werkwijzen in het huishouden.</p> <p>Daarnaast een groot aantal voorwerpen van Nederlandse oorsprong zoals: wapens, politieke prenten en voorwerpen met betrekking tot het Oranjehuis. Een kleine verzameling van de Nederlandse Vereniging tot Afschaffing van Alcoholhoudende Drank <i>Ernst en Liefde</i>. Een aantal voorwerpen is relatief zeldzaam, zoals een splinter van het schip van Van Speyk.</p>						
Verzamelbeleid	Voorwerpen die aansluiten bij ten minste één van de zeven verzamelerspectieven en verband houden met de mondiale thematiek van Museon-Omniversum.						

<i>Europees textiel</i>							357 stuks / ≈ 100 % in TMS
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa, met name Nederland						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. 19 ^e eeuwse Oost-Europese jas van goudbrokaat (111134)						
Categorie	A 10 % - B 45 % - C 40 % - D 5 %						
	Dit is een beperkte, niet-representatieve collectie, ontstaan uit schenkingen. Ze bevat een aantal mooie stukken waaronder 19 ^e -eeuwse Oost-Europese kleding en weefsels, overgenomen van het Textielmuseum in Tilburg.						
Verzamelbeleid	Alleen van verdwijnende op oude culturen, zoals van de Saami.						

Collectiegroep Economie

<i>Kantoorbenodigdheden</i>						283 stuks / ≈ 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereld						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. schrijfmachine 'The Sholes–Glidden' (60229)						
Categorie	A 10 % - B 35 % - C 55 % - D 0 %						
	Deze collectie bestaat uit machines en hulpmiddelen voor het kantoorwerk, in het bijzonder uit het pre-digitale tijdperk. Hieronder vallen bijvoorbeeld oudere vormen van reproductie, perforeermachines, muntentelmachines en schrijfmachines. De culturele omslag van klerk naar typiste was groot en had veel repercussies voor sociale status en werkgelegenheid. Computers en software hebben de schrijfmachines vervangen en een zelfde soort culturele omslag in werkend Nederland gehad. In die zin is deze collectie bij uitstek een voorbeeld waarmee soortgelijke maatschappelijke ontwikkelingen in het verleden, maar ook in de toekomst, kunnen worden uitgelegd. Daarnaast geeft de collectie samen met die van de Rekenhulpmiddelen en Computers inzicht in de verschillende stappen in de ontwikkeling van analoge apparatuur naar de digitale wereld die we nu kennen.						
Verzamelbeleid	De allereerste schrijfmachines.						

<i>Landbouw en visserij</i>						36 stuks / ≈ 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereld						
Zeldzaamheden	Nee	Belang	Lokaal				
Topstukken	N.v.t.						
Categorie	Niet vastgesteld						
	Deze collectie is ontstaan bij de herindeling van de collectie in de afgelopen jaren en bevat voorwerpen die eerder met name waren ondergebracht in verschillende deelcollecties van de voormalige afdeling Fysica of de opgeheven deelcollectie Curiosa van de afdeling geschiedenis. De collectie verdient nadere inventarisatie, zeker in relatie tot relevante voorwerpen in de volkenkundige collectie.						
Verzamelbeleid	Voorwerpen die een bijzondere ontwikkeling illustreren.						

<i>Maten en gewichten</i>						2.430 stuks / ≈ 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	Parnell unster (202668), telbascule (202960), balans Sartorius (205064), ellemaat (84098, 203745)						
Categorie	A 16 % - B 81 % - C 3 % - D 0 %						
NL	Deze collectie geeft een gedetailleerd historisch overzicht van de maten en gewichten in Nederland. Het belangrijkste onderdeel wordt gevormd door gewichten en						

	areometers van de voormalige Stichting NMI Museum IJkwezen, waardoor deze collectie ook een goed beeld geeft van het Nederlandse ijkwezen. In deze voor de collectie Nederland belangrijke verzameling zijn ook lengtematen, inhoudsmaten en verschillende typen van balansen opgenomen.
MUS	Met deze collectie kunnen we het verhaal vertellen van de belangrijke rol van maten en gewichten in de economie, waar vertrouwen en rechtszekerheden belangrijke factoren zijn. Voor eerlijke handel en bescherming van de klant zijn geijkte maten en gewichten immers onontbeerlijk.
Verzamelbeleid	Deze collectie wordt als afgerond beschouwd.

<i>Mijnbouw en industrie</i>						378 stuks / \approx 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereld						
Zeldzaamheden	Nee	Belang	Lokaal				
Topstukken	Modellen van stoommachines (55146, 59024, 59566)						
Categorie	A 18 % - B 67 % - C 14 % - D 1 %						
MUS	Deze collectie is ontstaan bij de herindeling van de collectie in de afgelopen jaren en bevat met name voorwerpen die eerder deel uitmaakten van de collecties Gereedschappen en Machinemodellen van de voormalige afdeling Fysica. De voorwerpen m.b.t. mijnbouw vielen onder de voormalige afdeling Geologie. De voorwerpen zijn van educatieve waarde voor het historisch besef van de ontwikkeling van de techniek en arbeid.						
Verzamelbeleid	Voorwerpen die een bijzondere ontwikkeling illustreren.						

<i>Munten en waardepapieren</i>						457 stuks / \approx 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereld						
Zeldzaamheden	nee	Belang					
Topstukken	betalingsbewijs in schoonschrift 25 november 1751 (8269)						
Categorie	A 1 % - B 79 % - C 20 % - D 0 %						
MUS	Deze collectie bevat onder andere munten uit diverse landen (waaronder Spaanse matten) en diverse tijden, Chinees zadel-, drum en schoengeld, Ceylonees vishaakgeld, Franse assignaten, Russische obligaties. Daarnaast een reeks penningen. Ook in andere deelcollecties, zoals de voormalige volkenkundige collecties, bevinden zich voorwerpen die tot deze collectie gerekend zouden kunnen worden.						
Verzamelbeleid	Voorwerpen die een bijzondere ontwikkeling illustreren.						

<i>Rekenhulpmiddelen</i>						302 stuks / ≈ 100 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Europa, Japan, Verenigde Staten							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	Rekencilinder volgens Fuller (9005), rekencilinder volgens Thatcher (105421), arithmomètre van Thomas van Colmar (9006, 100152)							
Categorie	A 2 % - B 29 % - C 69 % - D 30 %							
MUS	Deze collectie bevat apparaten en hulpmiddelen uit de tijd vóór programmeerbare, elektronische computers, zoals de rekenliniaal, logaritmetafels, de staafjes van Neper en mechanische rekenmachines. Ook niet-programmeerbare rekenmachines worden tot de rekenhulpmiddelen gerekend, zoals (elektrische of elektronische) rekenmachientjes en kassa's. De collectie geeft samen met die van de Schrijfmachines en kantoorbenodigdheden en Computers inzicht in de verschillende stappen in de ontwikkeling van analoge apparatuur naar de digitale wereld die we nu kennen.							
Verzamelbeleid	Voorwerpen die een hiaat in de collectie opvullen.							

<i>Transport</i>						166 stuks / ≈ 100 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Wereld							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	rijwiel (60246), gravure zeilwagen ca. 1600 (48975), bakslede (61597), prototype waterstoffiets (228108)							
Categorie	A 1 % - B 10 % - C 88 % - D 1 %							
	Deze collectie bevat voornamelijk (modellen van) vervoermiddelen: fietsen, scheeps- en treinmodellen, onderdelen van vliegtuigen en navigatiemiddelen. Het zijn vooral objecten die traditioneel in de westerse wereld in gebruik waren. In de verschillende collecties van volkenkundige oorsprong bevinden zich relevante voorwerpen uit niet-westerse culturen.							
Verzamelbeleid	Voorwerpen die een bijzondere ontwikkeling illustreren.							

Collectiegroep Onderwijs en opvoeding

In deze collectiegroep staat Nederland centraal. In de praktijk zal deze verzameling in een breder, mondiaal perspectief worden gebracht door in tentoonstellingen en educatieve activiteiten voorwerpen uit deze collectie te combineren met relevante voorwerpen uit andere collecties, met name uit de voormalige volkenkundige collecties.

<i>Primair onderwijs Nederland</i>						7269 stuks / ≈ 100 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Nederland							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal, Regionaal					
Topstukken								
Categorie	A 5 % - B 60 % - C 34 % - D 1 %							

	Deze collectie geeft een beeld van het primaire onderwijs in Nederland. De voorwerpen geven een beeld van de inrichting van klaslokalen, van materialen en methoden die in het onderwijs werden gebruikt en van het schoolleven. De collectie omvat onder meer schrijf- en rekenmaterialen, borduurwerkjes, schoolmeubilair, inktflessen, schoolplaten, filmstrips, lantaarnplaatjes en schoolrapporten. De nadruk ligt op de 19 ^e eeuw (vanaf de Franse tijd) en de 20 ^e eeuw.
NL	De collectie leermiddelen basisonderwijs van Museon-Omniversum is na de collectie van het Nationaal Onderwijsmuseum de omvangrijkste en best gedocumenteerde collectie op dit gebied.
DH	Veel van de objecten in deze collectie zijn afkomstig van scholen in Den Haag, waarmee de collectie ook beeld geeft van de onderwijsgeschiedenis van Den Haag.
Verzamelbeleid	Voorwerpen die nieuwe ontwikkelingen illustreren.

<i>Poppenspelpoppen</i>						1.064 stuks / ≈ 100 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Nederland en Den Haag							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal, Regionaal					
Topstukken	o.a. de handgesneden poppen uit de collectie Van Deth							
Categorie	A 10 % - B 70 % - C 20 % - D 0 %							
	Deze kerncollectie bevat onder meer de speelpoppen van Hans Petri voor de poppenspeler Henk Zoutendijk, Haagse poppenspelers: Beb de Leeuw, Nettie Terwiel-de Man en vooral de speelpoppen en attributen van het Haagse Poppentheater Guido van Deth. Dit theater speelde sinds de oprichting in 1946 een belangrijke rol in de professionalisering van het poppentheater in Nederland en had ook internationaal invloed.							
NL & DH	De speelpoppen zijn nationaal en Haags cultureel erfgoed met een grote presentatiewaarde. Naast de speelpoppen van het poppentheater Guido van Deth bevat de collectie ook speelpoppen en toebehoren uit het huismuseum dat Guido en Felicia van Deth inrichtten in hun woonhuis. Hiertoe behoort een verzameling vroeg 20 ^e -eeuwse marionetten uit Tsjechië met bijbehorende decors en programma's.							
MUS	Samen met poppen die zich verspreid over de overige collecties bevinden (zoals wajangpoppen, Malinese stokpoppen, Chinese poppenspeelpoppen, Turkse karagöz poppenspeelpoppen) geven ze een goed beeld van het wereldwijde gebruik van poppen om een verhaal beeldend te maken.							
Verzamelbeleid	Wordt niet op verzameld.							

<i>Kindertijd</i>						2.140 stuks / ≈ 100 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Nederland							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. speelgoedfornuis (116334), poppenwagen (221518)							
Categorie	A 1 % - B 59 % - C 40 % - D 0 %							

MUS	In deze collectie staat het leven van kinderen buiten schooltijd centraal. Zij bestaat in de eerste plaats uit allerlei soorten speelgoed en poëziealbums, hoofdzakelijk uit de negentiende en 20 ^e eeuw. Een ander onderdeel van de collectie wordt gevormd door verzamelingen onder meer uit rages. Tenslotte bevat de collectie objecten van verenigingsverbanden voor de jeugd in de 20 ^e eeuw. De collectie weerspiegelt de ontwikkeling van cultuur, techniek, welvaart en van ideeën en idealen op het gebied van opvoeding.
Verzamelbeleid	Speelgoed met een leeraspect.

Collectiegroep Communicatietechnologie

<i>Druktechnologie</i>						115 stuks / ≈ 100 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Wereld							
Zeldzaamheden	Nee	Belang	Lokaal					
Topstukken								
Categorie	A 0 % - B 20 % - C 80 % - D 0 %							
MUS	Apparaten voor verschillende druktechnieken, zoals zeefdruk en een kleine drukpers. De relevantie van deze collectie ligt in het illustreren van vormen en technieken van communicatie en van druktechniek als een van de motoren achter mondialisering.							
Verzamelbeleid	Wordt niet op verzameld.							

<i>Telecommunicatie</i>						477 stuks / ≈ 100 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Wereld							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. telegraafstoestel (42741, 116711), televisietoestel (115847), beeldtelefoon (235363)							
Categorie	A 3 % - B 70 % - C 27 % - D 0 %							
MUS	Deze collectie bestrijkt de domeinen telefonie, telegrafie, radio en televisie. Op het gebied van telefonie bevat de collectie typische voorbeelden uit de historische lijn van de eerste telefoons (begin 20 ^e eeuw) tot en met de hedendaagse mobiele telefonie. Verder enkele telegraafstoestellen van rond 1900. Ook randapparatuur is aanwezig, zoals seinsleutels, fax, antwoordapparaten en kabelmonsters. De radiocollectie start rond 1925. De ontwikkeling van radio's met radiobuizen via transistors naar geïntegreerde circuits kan aan duidelijke voorbeelden geïllustreerd worden; ze vertellen enerzijds het verhaal van technische ontwikkeling, anderzijds gaat het om de maatschappelijke invloed. Dat geldt ook voor de collectie televisies, die start met het eerste Phillips commerciële televisietoestel uit 1949, het zogenaamde 'hondenok'.							
Verzamelbeleid	Objecten die de overgang tussen technische ontwikkelingen of juist een eindstadium van een ontwikkeling laten zien.							

<i>Computers en internet</i>					456 stuks / ≈ 100 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereld						
Zeldzaamheden	Nee	Belang	Regionaal/lokaal				
Topstukken							
Categorie	A 0 % - B 31 % - C 69 % - D 0 %						
MUS	Deze collectie bestaat uit voor consumenten beschikbare computers en toebehoren, zoals dragers en randapparatuur en geeft een historisch overzicht van hun ontwikkeling. Dit houdt in dat ook modernste afgezet kunnen worden tegen de vroegere vertegenwoordigers. De collectie maakt de ontwikkeling zichtbaar van het gebruik van computers in het dagelijks leven. Ze maakt inzichtelijk hoe de huidige digitale communicatie tot stand is gekomen en illustreert de invloed die deze communicatie heeft op het sociale leven van het individu en de maatschappij in brede zin.						
Verzamelbeleid	Objecten die de overgang tussen technische ontwikkelingen of juist een eindstadium van een ontwikkeling laten zien.						

Collectiegroep Beeldmateriaal

<i>Beeldmateriaal</i>					22.000 stuks / ≈ 84 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereld						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	o.a. collectieglasnegatieven uit Suriname rond 1900, collectie schenking H.A. Kooij: Boni-expeditie 1905-1906, stereofoto's van Burdet, films van Strijbos, films Jan Boon						
Categorie	A 2 % - B 5 % - C 88 % - D 5 %						
	Deze collectie bevat een verzameling glasnegatieven, glasdia's, stereofoto's en foto's. Veel van dit beeldmateriaal heeft een volkenkundige of koloniale achtergrond. De collectie kan dienen voor onderzoek naar en ter illustratie van zeer uiteenlopende thema's.						
NL	Een deel van deze collectie bestaat uit zeer zeldzaam materiaal, zoals foto's gemaakt tijdens de Boni-expeditie van 1905/06 en foto's gemaakt in Suriname aan het einde van de 19 ^e eeuw door Theodoor van Lelyveld, Nederlands militair, fotograaf en kunstschilder.						
Verzamelbeleid	Materiaal dat andere collectie-onderdelen van een visuele context voorziet.						

5.3 Collecties Technologie

Deze collectie komt voort uit de oude fysicacollectie, die als voornaamste doel had het inzichtelijk maken van natuurkundige verschijnselen. Deze doelstelling past niet meer bij het huidige Museon-Omniversum, waar het meer draait om technologische innovatie als antwoord op veranderende omstandigheden en mondiale vraagstukken. Dit betekent dat we het verzamelen op bepaalde collecties stopzetten en bij andere collecties andere accenten leggen.

Collectiegroep Beeld en geluid

In deze collectiegroep draait het om foto-, film- en videocamera's en afspeelapparatuur, kortom om apparatuur die vanaf de uitvinding ervan belangrijke middelen werden waarmee mensen kennis van de wereld konden opdoen.

<i>Fotografie</i>				2.043 stuks / \approx 100 % in TMS			
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereld						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Nationaal				
Topstukken	o.a. eerste Kodak-camera's en eerste modellen reiscamera's en klapcamera's						
Categorie	A 10 % - B 60 % - C 30 % - D 0 %						
	De fotografiecollectie geeft een mooi overzicht van de ontwikkeling van de fotografie vanaf de daguerreotypie eind 19 ^e eeuw tot nu. De collectie bestaat uit fotocamera's van verschillende merken en bijbehorende materialen en apparatuur zoals belichtingsmeters, statieven en ontwikkeltanks. Daardoor laat de collectie enerzijds de ontwikkeling van de fotografie als vakgebied zien, maar anderzijds ook de ontwikkeling van de fotocamera.						
NL	Nederlandse merken hebben een extra waarde vanwege de rol van een aantal Nederlanders, zoals Hermanna Prinsen, Johan Steenbergen en W.H. Brandsma in de technologische ontwikkeling. Daarnaast spreken die camera's de bezoekers eerder aan en vormen zij een belangrijk onderdeel van ons Nederlands erfgoed.						
MUS	De fotografie heeft een belangrijke rol gespeeld in de ontwikkeling van de visuele cultuur en bij het verspreiden van kennis over de wereld. Als zodanig is er een belangrijke relatie met het thema mondialisering.						
Verzamelbeleid	Types die een duidelijke verandering in de ontwikkeling markeren, waarbij Nederlandse merken een extra waarde hebben.						

<i>Film- en videoapparatuur</i>					620 stuks / ≈ 100 % in TMS			
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Wereld							
Zeldzaamheden	Ja	Belang		Lokaal				
Topstukken	o.a. toverlantaarns (49376, 55154, 59663, 61589, 65140, 71041, 71042, 82086, 84362, 89155, 100113, 116737, 118269, 118331), filmprojector Malthazer Kruis (9016)							
Categorie	A 10 % - B 15 % - C 74 % - D 1 %							
MUS	Enerzijds bevat deze collectie apparatuur om bewegend beeld mee op te nemen, zoals filmcamera's en videorecorders, maar ook randapparatuur en toebehoren. Anderzijds maakt projectieapparatuur er deel van uit; deze bestrijkt de gehele technische ontwikkeling. Daarnaast zijn ook voorbeelden van elke soort beeldrager, passend bij de verschillende soorten projectieapparaten, ondergebracht in deze collectie.							
Verzamelbeleid	Objecten die de overgang tussen technische ontwikkelingen of juist een eindstadium van een ontwikkeling laten zien.							

<i>Geluid</i>					1.107 stuks / ≈ 100 % in TMS			
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Wereld							
Zeldzaamheden	Ja	Belang		Lokaal				
Topstukken	o.a. fonografen (53418, 59649, 65168, 84093, 106557), violona virtuosa (211938)							
Categorie	A 15 % - B 45 % - C 15 % - D 25 %							
	Deze collectie bestaat uit geluidsopname- en afspeelapparatuur en de daarbij behorende geluidsdragers. Het gaat om fonografen, grammofoons, platenspelers, bandrecorders, dicteermachines, enkele CD-spelers en aanverwante objecten vanaf het ontstaan van dit soort apparatuur -in 1877 - tot op heden. De muziekdozen worden beschouwd als een aparte groep binnen deze collectie. Wat betreft de opslagmedia gaat het om bijvoorbeeld wasrollen, langspeelplaten, cd's, geluidsbanden en – cassettes. De technologie is van cruciaal belang geweest voor de verspreiding van cultuur en nieuwe over de hele wereld.							
Verzamelbeleid	Objecten die de overgang tussen technische ontwikkelingen of juist een eindstadium van een ontwikkeling laten zien.							

Collectiegroep Wetenschappelijke en meetinstrumenten

<i>Tijd en tijdmeting</i>						269 stuks / ≈ 98 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Wereld						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal,				
Topstukken	o.a. Torenuurwerk uit 1692 (48972), Japanse pilaarklok, ca. 1750 (106640), moederwandklok (59519).						
Categorie	A 17 % - B 30 % - C 48 % - D 5 %						
	Al millennia lang wordt de tijd gemeten en worden apparaten daartoe geijkt. Deze collectie omvat een doorsnede van de methodes en apparaten om tijd te meten en weer te geven. De collectie bevat traditionele objecten voor tijdmeting zoals zonnewijzers, kalenders en enkele zandlopers. Daarnaast zijn ook de meer moderne vormen van tijdmeting vertegenwoordigd, zoals verschillende soorten mechanische uurwerken (slingeurwerken en veeruurwerken), elektrische uurwerken, digitale uurwerken, schakelklokken en horloges.						
MUS	Vanwege het begrip tijd en vanwege de begrijpelijke mechanica en verfijnde ambachtelijkheid sluiten klokken en uurwerken bij de belangstelling van een breed publiek aan en kunnen deze op jonge leeftijd belangstelling voor techniek wekken.						
Verzamelbeleid	Apparaten die een recente ontwikkeling laten zien.						

<i>Astronomie</i>						139 stuks / ≈ 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. Zeiss Planetarium (89128), Zeiss Planetarium Telescoop van Dollond (89063), telescoop van Harris (89062), telescoop van Van der Bilt (9034),						
Categorie	A 15 % - B 20 % - C 64 % - D 1 %						
	Deze collectie bevat instrumenten voor astronomisch onderzoek, waarneming en onderwijs. Zij onderbouwt ook de wetenschappelijke kant van de collecties 'Tijd en tijdmeting' en 'Landmeetkunde en navigatie'. Een absoluut topstuk is de Zeiss projector uit het voormalige Sijthoff Planetarium in Den Haag: het 'Wonder van Jena', het oudste nog werkende exemplaar te wereld. De collectie bestaat verder uit telescopen, astrolabia, sterrenkaarten en hemelglobes. Ze kan worden ingezet om een tijdsbeeld te geven van de astronomie als wetenschap. Zij kan bezoekers helpen begrijpen hoe klein de aarde eigenlijk is in vergelijking met het universum en hoe dit kan bijdragen aan een gevoel van mondiale saamhorigheid. Bovendien is astronomie relevant bij het begrijpen van klimaatverandering en voor navigatie en tijdmeting.						
Verzamelbeleid	Apparaten die een recente ontwikkeling laten zien en voorwerpen die te maken hebben met het meten van klimaatverandering, zoals modellen van klimaatsatellieten.						

<i>Elektriciteitsleer en magnetisme</i>						904 stuks / ≈ 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. zuil van Volta (48967), tangentenboussole (84447), gelijkspanningsgenerator (223015), kabelmonster Siemens Brothers (100030)						
Categorie	A 13 % - B 60 % - C 27 % - D 0 %						
MUS	<p>Elektriciteitsleer en magnetisme vormen de basis voor tal van moderne technologieën, waaronder elektrische energieopwekking, communicatiesystemen en informatietechnologie. De collectie laat zien hoe deze wetenschappelijke principes hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van technologieën die de mondialisering hebben aangedreven, zoals telecommunicatie, elektrificatie en internet. Ze bestaat uit demonstratie-, onderzoeks- en meetinstrumenten op het gebied van elektriciteitsleer en magnetisme, vanaf het ontstaan van dit vakgebied in de 18^e eeuw tot nu. De collectie omvat verschillende meetinstrumenten (volt, ampère, watt, oscilloscoop), onderdelen van elektrische schakelingen (condensatoren, commutatoren, batterijen, schakelaars, transformatoren), demonstratie-instrumenten (elektriseermachine, diverse magneten, elektromagneten) en onderzoeksinstrumenten (gasontladingsbuizen, kathodestraalbuizen, Crookse buizen, Leidse flessen). De gasontladingsbuizen en kathodestraalbuizen in deze collectie laten de typerende verschijnselen van elektronen en atomen zien. Verschillende soorten buizen speelden historisch een grote rol in de verschijnselen die het atoomtheorie onderbouwden.</p>						
Verzamelbeleid	Apparaten die een recente ontwikkeling laten zien, met name voorwerpen die gerelateerd zijn aan de energietransitie en bijvoorbeeld verband houden met de opwekking van zonne-energie of windenergie.						

<i>Geluidsleer</i>						142 stuks / ≈ 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.
Geografie	Europa						
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal				
Topstukken	o.a. Dubbele sirene volgens Helmholtz (65151), vacuümbol (100084)						
Categorie	A 40 % - B 39 % - C 20 % - D 1 %						
MUS	<p>De collectie bestaat voornamelijk uit objecten voor onderzoek aan en demonstraties van het verschijnsel geluid sinds het einde van de 19^e eeuw. Onder andere stemvorken, orgelpijpen, sonometers, sirenes, toongeneratoren. De collectie vormt de natuurkundige basis voor de collecties 'Opname- en afspeelapparatuur' in de collectiegroep Beeld & geluid.</p>						
Verzamelbeleid	Apparaten die een recente ontwikkeling laten zien.						

<i>Hydrostatica</i>						59 stuks / ≈ 100 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Europa							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. toestel van Pascal (105350)							
Categorie	A 3 % - B 27 % - C 70 % - D 0 %							
	In deze collectie bevinden zich objecten die werden gebruikt voor onderzoek en demonstratie van de hydrostatica, het vakgebied dat de eigenschappen en het gedrag van vloeistoffen onderzoekt. De collectie bevat voornamelijk demonstratie-apparaten, zoals communicerende vaten, hydraulische persen en pompen.							
Verzamelbeleid	Apparaten die een recente ontwikkeling laten zien.							

<i>Landmeetkunde en navigatie</i>						209 stuks / ≈ 100 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Europa							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. Hollandse cirkel van Kleman (65125), meetkruis van Jacobus Kley (52629), jacobsstaf van J. van Keulen (45699), goniometer van Kleman (49599), scheepschronometer (65199)							
Categorie	A 28 % - B 37 % - C 35 % - D 0 %							
MUS	Landmeetkunde en navigatie waren cruciale vaardigheden voor ontdekkingsreizigers, handelaren en kolonisten. Deze collectie biedt dan ook inzicht in de geschiedenis van mondialisering en toont hoe reizigers over land en zee navigeerden, nieuwe gebieden verkenden en zo hebben bijgedragen aan het ontstaan van een mondiale samenleving. De collectie bestaat uit objecten die gebruikt zijn bij landmeetkunde en navigatie, zowel te land, ter zee als in de lucht, sinds het begin van de 18 ^e eeuw. De verzameling omvat diverse instrumenten voor dit doel, zoals kompassen, een sextant, boussoles, globes, kaarten en (modellen van) hoekmeetinstrumenten.							
Verzamelbeleid	Een originele octant en apparatuur voor de moderne satellietnavigatie.							

<i>Optica en atoomfysica</i>						346 stuks / ≈ 100 % in TMS		
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Europa							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. optische bank van Soleil & Duboscq (60256), diverse lenzen en toestellen van Duboscq (65172, 71031, 84382, 84432, 106645)							
Categorie	A 21 % - B 40 % - C 39 % - D 0 %							
MUS	De optica beschrijft het gedrag en de eigenschappen van licht, terwijl atoomfysica zich bezighoudt met de kleinste deeltjes waaruit materie is opgebouwd. De eigenschappen van atomen en moleculen worden onderzocht in relatie tot hun lichtverschijnselen en spectra. De collectie bevat voornamelijk optische instrumenten, zoals lenzen, prisma's, spiegels, diafragma's en lasers, waarmee de baan van lichtstralen onderzocht en							

	gedemonstreerd kan worden. Daarnaast omvat de collectie instrumenten waarin optica wordt toegepast, zoals microscopen, verrekijkers, brillen en vergrootglazen. Spectroscopen, spectrografen, polarisatiefilters en colorimeters maken het mogelijk de eigenschappen van licht en materie te onderzoeken. Objecten die specifiek behoren bij de atoomfysica zijn onder andere Geiger-müller-telbuizen.
Verzamelbeleid	Apparaten die een recente ontwikkeling laten zien. Voorwerpen die relateren aan kernenergie.

<i>Thermodynamica</i>							222 stuks / ≈ 98 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Europa							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. vaporimeter (52607), toestel van Foster (84469)							
Categorie	A 9 % - B 62 % - C 28 % - D 1 %							
MUS	<p>Thermodynamica is het onderdeel van de natuurkunde dat zich bezighoudt met de invloed van temperatuur, druk en volume op vloeistoffen en gassen. De collectie omvat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Thermometers, thermoscopen en thermozuilen, instrumenten die gerelateerd zijn aan temperatuur en temperatuurverschillen. - Een aantal apparaten, waaronder die van 's Gravesande, die volumeverschillen en uitzetting aantonen en verduidelijken. - Instrumenten die het onderzoek en de demonstraties van thermodynamica ondersteunen, zoals branders. <p>De collectie herbergt ook meer dan 100 thermometers, waarvan ruim de helft afkomstig is uit de collectie van het voormalige Museum IJkwezen. Dit specifieke deel van de collectie biedt een historisch overzicht van thermometers en gebruikte temperatuurschalen, en bevat tevens sets van precisethermometers voor ijking.</p>							
Verzamelbeleid	Apparaten die een recente ontwikkeling laten zien.							

<i>Meteorologie</i>							94 stuks / ≈ 100 % in TMS	
Perspectief	ec.	soc.	pol.	cult.	ind.	nat.	his.	
Geografie	Europa							
Zeldzaamheden	Ja	Belang	Lokaal					
Topstukken	o.a. meteorograaf (42881), pilaarbarometer (106648), barometers (48982, 48983, 52479, 59054, 73369 en 73394)							
Categorie	A 22 % - B 34 % - C 43 % - D 1 %							
MUS	<p>Deze collectie bestaat uit objecten voor onderzoek van en metingen aan het weer, zoals barometers, barografen, een meteorograaf, hygrometers, radiosondes, regenmeters, zonneshijmeter sinds het begin van de 18^e eeuw.</p>							
Verzamelbeleid	<p>Voorwerpen die de historische ontwikkeling van de meteorologie laten zien. Apparaten die een recente technologische ontwikkeling laten zien. Voorwerpen die relateren aan het onderzoeken van klimaatverandering.</p>							

Bijlage 2: Collecties met een koloniale context

Onderstaande tabel geeft een overzicht van collectie die in een koloniale context is verzameld. Hij is geordend per land dat in het verleden een koloniale relatie met een westerse mogendheid heeft gehad. De samenstelling is op de volgende criteria gebaseerd:

- De voorwerpen zijn verzameld in de tijd dat het land een koloniale relatie met een westerse mogendheid had, ook al zijn ze in veel gevallen pas nadien aan het museum overgedragen;
- Voor de Amerika's hebben we gekeken wat we uit de pre-Columbiaanse periode in de collectie hebben en wat gerelateerd is aan de oorspronkelijke bevolking.
- Voorwerpen uit onze natuurhistorische collectie hebben we buiten beschouwing gelaten.

Omdat de datum van vervaardiging van de voorwerpen in een groot deel van de gevallen onbekend is, zijn de aantallen in de meeste gevallen bij benadering.

	Aantal	Omschrijving
Noord-Afrika		
Algerije	50	Met name Berberaardewerk
Egypte	300	Met name Egyptische oudheden
Libië	70	Prehistorische artefacten
Marokko	500	Gebruiksvoorwerpen
Soedan	30	Gebruiksvoorwerpen
Tunesië	300	Oudheden (waaronder 60 voorwerpen geschonken door Dr. Ernest Gustave Gobert, door de Franse koloniale overheid benoemd tot inspecteur Prehistorische Antiquiteiten in Tunesië, textiel, aardewerk en gebruiksvoorwerpen.
Centraal-Afrika		
Angola	11	Amulet, beeld, gebruiksvoorwerpen
Centraal-Afrikaanse Republiek	1	Schild, beelden, jachtgerei
Democratische Republiek Congo	400	Beelden, maskers, sieraden, gebruiksvoorwerpen
Gabon	14	Beelden, maskers, gebruiksvoorwerpen
Liberia	22	Gebruiksvoorwerpen, maskers, beelden, kissie pennie
Tsjaad	20	Prehistorische voorwerpen, gebruiksvoorwerpen
Oost-Afrika		
Burundi	1	Dolk
Ethiopië	10	Gebruiksvoorwerpen, sieraden

Kenia	10	Gebruiksvoorwerpen, beelden, prehistorische artefacten
Mozambique	5	Neksteunen, beelden, bijl
Somalië	1	Mes
Tanzania	60	Beelden, sieraden
Uganda	3	Muziekinstrument, schilden
West-Afrika		
Benin	5	Masker, gebruiksvoorwerpen
Burkina Faso	25	Maskers, hoofddeksel, sieraden, gebruiksvoorwerpen
Ghana	50	Goudgewichten, gebruiksvoorwerpen
Guinee	6	Masker, stoelen, waardigheidsstaven
Ivoorkust	50	Maskers, gebruiksvoorwerpen, archeologische artefacten
Kameroen	30	Koningsbeelden, maskers, textilia, beelden
Liberia	20	Beelden, maskers, gebruiksvoorwerpen, kisse pennie
Mali	60	Maskers, gebruiksvoorwerpen
Mauritanië	60	Prehistorische artefacten
Niger	100	Textilia, sieraden, gebruiksvoorwerpen
Nigeria	50	Maskers, beelden, gebruiksvoorwerpen
Sierra Leone	4	Beelden, maskers
Togo	5	Jachtgerei, textilia
Zuidelijk Afrika		
Botswana	2	Wapens
Mozambique	5	Gebruiksvoorwerpen
Zambia	15	Beelden, gebruiksvoorwerpen
Zuid-Afrika	150	Prehistorische artefacten, sieraden, jachtgerei
Azië		
Cambodja	3	Reliëf, poppenspoppes
India	150	Textilia, wapens, beelden, sieraden
Indonesië	4.500	Weefsels, Indo-Javaanse voorwerpen, beelden, huismodellen, gebruiksvoorwerpen, wapens
Laos	8	Beelden, unster, sieraden
Myanmar	25	Beelden, lakdozen, lontarboeken, poppenspoppes
Nieuw-Guinea	350	Maskers, beelden, gebruiksvoorwerpen, jachtgerei, kledingstukken, menselijk hoofd
Pakistan	8	Kledingstukken
Sri Lanka	5	Modellen

Amerika		
Argentinië	3	Jachtgerei van de Jaghan
Brazilië	50	Verentooien en met name gebruiksvoorwerpen van de oorspronkelijke bewoners
Chili	15	Voorouderbeelden Paaseilanden, prehistorische pijlpunten
Colombia	7	Beelden, masker, fluit van de oorspronkelijke bewoners, waaronder Precolumbiaans
Ecuador	2	Verentooi en menselijk hoofd
Groenland	2.000	Met name jachtgerei en gebruiksvoorwerpen, maar ook een huidtent, vaartuigen en kunstvoorwerpen
Guyana	9	Schorten, hoofdtooi en sieraden van de oorspronkelijke bewoners
Peru	500	Pre-Columbiaans en later, waaronder met name weefsels, aardewerk en kledingaccessoires
Suriname	1.500	Aardewerk, gebruiksvoorwerpen, sieraden, meubelstukken, jachtgerei, diorama's
Verenigde Staten en Canada	175	Kledingstukken, gebruiksvoorwerpen, jachtgerei

